

ERDÉLYI LAPOK

Főszerkesztő:
DR. PAÁL ÁRPÁD

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Oradea-Nagyvárad, Str. Reg. Carol 5. :: Telefon 27 és 93
(volt Szilágyi Dezső-utca)
Előfizetési árak: Egész évre 1000, félévre 500, negyedévre 260, egy óra 90 Lej.

Főmunkatárs:
DR. GYÁRFÁS ELEMÉR

Isten malmai dübörögnek

Sok szó esik mostanában egy új államszövetség tervéről, mely Középeurópának más formában visszaadná az egykori osztrák-magyar monarchia gazdasági egységét. Más formában, vagyis a békeszerződések által létesült új államalakulások alapján, azoknak egymásba ivelő boltozatával, mely boltozat mintegy levegőt, magasságot és egy közösséget adna az új államképződések országainak és népeinek. A terület aféle mozaikos összerakás volna, melyet közös szemléletbe hozna össze és így élénk belső változatosságú egységbe foglalja a boltozat oldalfalainak a felépítése.

Önthagában véve szép elképzelés. Van benne művészet és kegyelet. A romokból és a romokon újat építeni, ez mindig pótlása, sőt jövődövé képzése a multnak. A multat megbecsülni pedig jó, mert abba való szerves bekapcsolódás nélkül a jelen is csak ingatag lehet. Levegőben lógás és bizonytalanság. Olyanféle életállapot, amelyben ma mindnyájan vagyunk.

Az osztrák-magyar monarchia egykori középeurópai gazdasági egységének ilyen új feltámasztását tulajdonképpen a francia politika akarja, mely a békeszerződések rendszerét ekként szeretné a mult iránti szervességgel is megszilárdítani és állandóbb sorshatá-

rozóvá tenni. A kisantant államai közül pedig leginkább Csehszlovákia szeretné megvalósítani, amiért Benes cseh külügyminiszter legutóbb is hivatkozó szót hangoztatott a mai kis Ausztria és kis Magyarország felé. Igaz, hogy a hivatkozó szót a csehszlovák kormányajtó ellenkező hangnemekkel kísérte, de ez csak zenei aláfestése a hivatkozó szónak.

A hivatkozó szóra mindenütt van hajlandóság, még a mai Ausztriában is, mely inkább a Németországhoz való huzódásban sejtí a jövődöjét, s életösztönösen az ottan levő népegységbe kapaszkodik. Hajlandóság van a mai Magyarországon is, hol Hantos Elemér volt államtitkár mögött egy erős gazdasági érdekelttség drukkolt a Dunamenti államok új középeurópai szövetsége érdekében. Lengyelország is ilyen szövetséghez hajlandó volna tapadni, hogy az orosz kelettel szemben a hátát jól megvehesse. Nem kétséges, hogy hasonló hajlandósággal kell lennie a mi államunknak is. Jugoszlávia is megkapná valami számítását benne; mezőgazdasági kulturája különösen megtalálná a felvevő belső piacot.

Általában a régi romokon épülő új középeurópai boltozaton belül és e boltozat alatt sok abbanmaradt gazdasági viszonyt fel lehetne támasztani, sok újat lehetne szőni. A boltozat legalább is boltnak igen jó volna, s így az üzletes szimatuaknak és beidegzésieknek az előszeretete a terv iránt igen érthető. Az is igen megmagyarázható, ha ezek

köréből mind erőteljesebb és mind ráidegzőbb sugalmazások történnek, hogy az új együttes iránt az alkalmazkodás és a megalkuvás hajlama vegye át a vezető szerepet ott is, ahol a világváltozás érzékeny népi és területi veszteségeket okozott.

Tehát a francia tervnek és a csehszlovák hivatkozó szónak a Dunamenti új államképződéseken belül megvan a kellő belső visszhangja. Hogy azonban az új összetétel felé mégse tud megindulni a kristályosodási folyamat, annak is megvan a maga erős oka. Az erős ok az Európa még így a zibb közepének, a német népegységnek az egész világ szempontjából való rendezetlensége.

Oroszország a maga ellenmondó állami és társadalmi diktatúrájával nem kapitalista-ellenességet akar, hanem a többi Európával és Amerikával szemben kapitalista versenyt, ellenkapitalizmust kíván támasztani. Ingyen munkással és ingyen nyersanyaggal akar győzni ebben a versenyben. A kommunizmus társadalomjavító jelszavai csak kendőzései ennek a nagy tőkekisajátításra indult vállalkozásnak. De Oroszország ezzel a különös világhatalmi elszántságával különvágtatta magát, még pedig leginkább Európától, s így Európa megmaradt területén a középpont a német népegység területe maradt. Ennek ide vagy oda szakadásától függ, hogy Európa is belesodródik-e az orosz világhatalmi törekvésekbe, vagy visz-

A KINAI VIZUZÓN

Róma, 1932. jan. 8.

A Sárga-tenger így szól a Jangce-kianghoz és Kína többi folyóihoz:

- Nem iszom többet belőletek.

A Jangcekiang és folyamatai pedig így könyörögtek a felhőkhez:

- A Sárga-tengernek nem kellünk egyhamar. Várj a felső vizekkel.

A felhők nem hallgatták meg a kínai folyamokat, hanem rázuditották kataraktáiraikat a boldogtalan kínai völgyekre. A tenger pedig befogta a folyamok torkolatát és lett a kínai vizűzőn.

Amint a vizek háborgása elcsendesedett, Antonjutti dr, a pekingi apostoli helynökség titkára utrakelt, hogy meglátogassa és a XI. Pius pápa által küldött segélyösszeget szétossza Kína nyomorgói között. Az ut hosszú volt és fáradságos. Október 7-én kezdődött s igazában még ma sem ért véget: bár Antonjutti dr ideiglenesen visszatért már Pekingbe pihenni, jelentést tenni és új segélyösszegeket várni.

Hankaun, Hanyangon, Wuchangon, Puchin, Hwangchoven és Hunan tartományon át vezetett útja Ankingba, Wuhuba, Nankingba, Schanghaiba, Pengpuba és Suchovba. Óriási terület; európai országokkal meg sem mérhető.

És látta dr Antonjutti a következő pusztulást.

Még víz alatt Középkínának olyan nagy területe, mint Itália.

Hajléktalanul kóborol és barlangokban, erdőkben várja a vizűzőn elmulását kb. ötvenmillió lélek; tehát majdnem annyi, mint Franciaország, Hollandia és Belgium lakossága.

És ezeket a hontalanokat is pusztítja a lecsendesedett vizekből fölkelő Rév, a pestis; az éhség és a banditák.

Orosz területről átözönlött bolsevisták a nyomorgókból rablóbandákat szerveznek s ezzel nyugtalanítják Kína szenvedőit: legelsősorban, természetesen, azokat a vidékeket, amelyeket nem pusztított el az ár és a katolikus missziókat: amelyeknek köszönheti millió és millió kínai menekült az életét.

A kínai kormány ezekben a pogány időkben vette észre hivatalosan is, hogy mit jelent Kínának a katolicizmus.

Kínának a katolicizmus úgy állami léte, mint a közrend és a csapások által okozott országsebek begyógyítása szempontjából szinte egyetlen erője. Azért szakítva gyanakodó magatartásával, nyílt elismerésekkel adózik a misszióknak, amint a Hupeh-tartománybeli mandarin tette Khinshen város hithirdetőivel. Az árvíz elmulása

után hivatalnokseregével együtt meglátogatta a missziós házat és kínai ősi szokás szerint festményt nyújtott át a ház fejének. A festmény alá e szókat iratta: „A Han-folyó vigasztalan partjain az Önök szeretetének illata terjed”.

Hankauban a menekültek kórházának orvosa meghatódottan beszélt Massi missziós püspokról, aki az özönvisszujtotta falvak részére segélymozgalmat indított; csolnokon járta be az elöntött területeket, hogy a hithirdetőket a mentő-mozgalomra megszerveze. Utjában ómaga is mindenütt vigasztalt, buzdított és az összeomlásban levő házakból százsámra mentett meg gyermekeket és magukra hagyott tehetleneket. Egy ifju katolikus kínai tanítónó 17 óregembert vitt vállain 800 méter széles vizen át biztonságos helyre.

A hankai kereskedelmi diplomácia egyik tagja legendákat beszél a kínai ferences nővérek önfeláldozásáról: akik hallgatagon hagyják el kolostorukat, hogy a városok és falvak mérhetetlen nyomorán segítsenek.

A kínai nép, mely természetétől fogva roppant fukar, gyanakvó és szárez lelku: ennek a keresztény önfeláldozásnak a láttára kezdi megnyitni a szívét.

A templomok, melyek a jövődö

szamarad a régi világrend megjavításának a helyrajzilag és számbelileg legfontosabb tömegerejeként.

A francia középeurópai terv, s annak közöttünk megnyilvánuló tudatos kovácsolásai, vagy az érette való sugalmazások öntudatlan utánrebegései mind egy közös hibában szenvednek. Abban, hogy tulajdonképpen németellenesek, a németek Európa központján való helyzetének és fontosságának az ellensúlyozására és elerőtlenítésére vannak szánva. Ha egyuttal nem kellené az új középeurópai alakulatnak kelet felé, az oroszok felé is helyt állania, akkor talán lehetne gállickó belőle. Nem határfalás és büszke gránitszík; csak gállickó, melyből szükség esetén méreg is lehet egy nagy nép élete ellen.

Nagyon kicsinyes emberi elképzelés így, ilyen vonatkozásban az a középeurópai boltesinálás. Éppen azért nem is tud erőre jutni.

Látjuk és éreznünk kell, hogy a most induló jóvátételi és leszerelési tárgyalásokon milyen elemi erővel válik helyzethatározóvá Németország szava. Az a szó, amely azt mondja: „Nem bírom teljesíteni, hogy felemészszen magamat”. Ez a „nem tudom” szó belenyilallik a többi világ részvétének, jóindulatának és számításának a gondolatkörébe, s a gondolatkör ama szó körül kezd csoportosulni, onnan veszi új tájékozódást és új eligazodást. Nem azért, mert egy német, vagy sok német mondotta, hanem azért, mert Európa közepén hetven millió embernek az együttes sorsa van benne, amivel ismét kétszer vagy többször hetven millió embernek a sorsa van nemcsak gazdasági, hanem lelki összeköttetésben is.

Ez ellen az emberiségi érdek ellen középeurópai összelepedéseket főzőgetni, ez valami olyan kis együgyűség, mint a morajló kráterek füstje között kávéfőző masinának a gőzébe gyönyörködni és abban elfeledkezni. A Niagara zuhatag robajlása mellett nem hallatszik a legtisztább vizű hegyi patak csobogása se. Körülbelül ilyenek az arányok a középeurópai terv szövögetése, s az egész európai és orosz és amerikai összebonyolultság óriási szövevényének a teljessége között, melybe az

egész emberiség sorsának a titka van beletakarva.

A kis tervecskék időszerűtlenek. Azok irigy és féltékenykedő kiélezése, s evégett csoportoskák képzése még időszerűtlenebb. A népeknek nem egymás ellen, hanem egymás mellett kell megkapniok a helyüket, s általános lelki nyugalom állapotát kell megtalálniok. Nagy erkölcsi erőknek kell hozniok az igazi békét, s nem apró, és ravasz gazdasági számításoknak, vagy hatalmi hiúságoknak. Ezek a számítások és hazugságok ideig-óráig sikerülhetnek, üzleti nyereségekre is alkalmat adhatnak, de jön egy misztikus fuvallat és a nyereségek halmozásai összeomlanak.

Az isten malmai lassan örölnek, de jól örölnek. Most, éppen most azoknak a dübörgését halljuk. Kis játékmalmok kereplésére nem lehet figyelniük ebben a komor dübörgésben.

Az isten malmai lassan örölnek, de jól örölnek. Most, éppen most azoknak a dübörgését halljuk. Kis játékmalmok kereplésére nem lehet figyelniük ebben a komor dübörgésben.

A magántulajdon jogi, erkölcsi és szociális jellege

Előadás a nagyváradi Katholikus Körben

Kedden a magántulajdonról érdekes előadást tartott dr. Popity János ügyvéd a Kath. Kör kulturdélutánján. Széles vonásokkal rajzolta meg a mai gazdasági és társadalmi válságnak erkölcsi okait.

A gépek bevonulása a gazdasági életbe megindította azt a folyamatot, amelyet a tőkéképződésnek keresztelt el a liberális gazdasági tudomány, amelyet azonban igazi nevén vagyoni halmozásnak nevezhetünk. Ehhez vezető utyanánt a szabadversenyt jelölte meg ennek a tudománynak atyja, az angol nemzetgazdasági író, Smith Ádám. Ez a szabadverseny az ember kapzsi ösztöneinek felszabadítását jelentette a keresztény erkölcs törvényei alól s az eredménye az lett, hogy néhány évtized alatt a földi javak nagy része kevesek kezébe halmozódott fel, míg óriási nagy tömegek nemcsak az elszegényedés, hanem valósággal a nyomor örvényébe jutottak s már nem is emberhez méltó sorsban tengették életüket. Ekkor emelte fel szavát a nagy szociális pápa, XIII. Leó, a „Rerum Novarum” kezdetű encyklikájában és fejtette ki a káth. tant a munkáskérdés egész komplexumáról. Ebben adta meg a magántulajdonnak is első keresztény fogalmazását, amelyet XI. Pius a „Quadragesimo anno” kezdetű pápai körlevelében egészített ki a gazdasági élet újabb fejlődésének megfelelő adatokkal. Ezek szerint a magántulajdon természeti és isteni jogalappal bír; az egyének elvitathatatlan joga, az ember eszes termé-

szetének a követelménye; a szülőknek a család fentartására és a róla való gondoskodásra irányuló kötelessége. De ugyanakkor szociális jog is, amelyet embertársaink javának sérelme nélkül, sőt annak előmozdítására lehet és kell gyakorolni. Ezt hagyta figyelmen kívül a szabadverseny liberális elmélete s ennek a következménye a mai gazdasági és társadalmi válság. A gyógyszert tehát a bajgyökerére kell alkalmazni, helyre kell állítani a magántulajdonnak igazi jellegét, ami azt jelenti, hogy a magántulajdon nem csupán jog, amely az egyént megilleti, hanem mint szociális természetű jog, nagy kötelesség is egyszerűs mind. Csakis ennek a szociális oldalnak felismerése s az igazságosság és a szeretet útján az életbe való átültetése hozhatja meg úgy a gazdasági, mint a társadalmi élet békéjét, nyugalomát és biztosíthatja további fejlődését.

A nagyértékű fejtegetést nagy figyelemmel hallgatta és általános tetszéssel fogadta a hallgatóság. Vértess György szép melegtónusú hegedűjátéka, akit Megyery Blanka kísért zongorán és Glück Magda zongorajátéka, aki Dohnányi keringőjét adta elő finom elmélyedéssel, adtak még a kulturdélutánnak művészi keretet.

K. K.

Aranyékszerek, órák, szemüvegek legjobb beszerzési helye **Aradon**
Reiner József műórás és ékszerésznél Arad (a színház mögött) (volt Vörösmarty-ucca)
Strada Pirel No. 3

és nem a tényleg levő keresztény kínaiak részére épültek, zsufolásig teltek pogány kínaiakkal. Az ellanyhult, vagy hitelhagyott kínai keresztények mélyes bántal eltelten, megtörténnek vissza katolikus lelki vezetőikhez. A buzgalom sokszor könnyekre indító áldozatokat vált ki belőlük. A wuhu-i püspök elbeszélése szerint Krisztus Király ünnepére (okt. 25.) 50 kilométer távolságról ment csolnakon szentmisét hallgatni 300 kínai katolikus és pogány. A templomot annyira eláztatta a víz, hogy belül nem lehetett szentmisét mondani. Azért oltárt állítottak fel a templom ajtaja előtt s a 300 kínai lélek csolnakokból hallgatta a szentmisét. S közülök a katolikusok a csolnakon sorbajáró papnak meggyóntak s aztán magukhoz vették az Oltáriszentséget.

Jangshien közelében éppen akkor tódult be a víz az egyik kínai házba, mikor egy ifju édesanya gyermeket szült. Az anya nagy fájdalommal és gyermekével egy teknőbe vánszorgott s egy ruddal a legközelebbi misszióstelepre hajtott, ahol gyermekét megkereszteltette; maga pedig a súlyos betegek szentségét véve magához, meghalt az emberi erőt meghaladó munka következtében.

S míg a keresztény szeretet műveli az ujkor evangéliumát: nyomában ke-

resztül-kasul gázol a vizeken, a hegyeken, az erdőkön a bolsevizmus. Rabol, éget, pusztít, üldöz. Ahol misszionáriust és templomot talál, ott valósággal örjögve veti rá magát áldozataira. Senki sem tudja, él-e még a svájci páter Arx. Mindenki reméli, hogy a Gondviselés még nem látja elérkezettnek páter Avito olasz jezsuita számára a vértanu-halált. A chungsui tartomány összes híthírdetőinek életéért aggódva imádkozik kínai és nem-kínai. Mignani püspök megszabadult. Kuo Márk kínai katolikus pap már a bolsevisták vértanu áldozata. Sirjára a kínai lélek ezt a feliratot helyezte: „Életét adta, hogy (mások) éljenek”.

A politikai „misszionáriusok” egykettőre kerekét oldottak. Idegen bankosok, európai kereskedők régen tavántunk.

Ellenben az elfogottak, vagy vértanuk helyére ujakat hoz a krisztusi gondolat.

November végén hatvan új híthírdetőt küldött Európa katolicizmusa: 34 olasz, 16 irt, 10 németet. Nemsokkal utánuk érkezett 12 spanyol, 8 amerikai, 15 belga.

És jönnek bizonyára a többi nemzetekből is.

Az Erdélyi Lapok olvasóit bizonyára fogja érdekelni, hogy a magyarok is kiveszik részüket ebből a fősé-

ges krisztusi önfeláldozásból.

A régi szatmármegyei Kaplonyból egy ifju ferences teológiai tanár neve az új kínai papi nemzedéket. Eddig semmi baja. Ugyancsak ismerős a szatmári ferences zárdának volt tagja a háboru után, páter Bernát, aki fáradhatatlanul dolgozik a kínai lélek fölvilágosodásáért.

S velük együtt a kalocsai Notre Dame-nővérek, akik közül már meg is haltak néhányon.

XI. Pius pápa a karácsonyra küldött békeszózatában a nagy világcsapásokra irányítja az emberek figyelmét: „Nem látjátok, hogy Isten keze van a földön?”

Ha valahol, Kinában látszik ez.

Ezt a vizözönt a pogány kínai is úgy fogja föl, mint valami páratlan jelt az égből. A nagy lomha 400 millió kínai tömegben megmozdult a lélek. Látni kezd álomból fölriadt szemével és két roppant jelenség köti le figyelmét:

A bolsevizmus, amely rabol, pusztít, rombol és poklot akar teremteni Kinában.

A katolicizmus, amely önmagát adja, épít és menyországot nyit a meggyötört kínai léleknek.

Véletlen volna ez?

P. L.

Amerika kész eltörölni a háborus adósságokat

Angol-francia birkózás a jóvátételek körül — Francia izgalom a kormányalakítás nehézségei miatt

A német fizetésektelenségi nyilatkozat mögül mindinkább kibontakozik, hogy az angolok birkózása is folyik ebben a kérdésben a franciákkal. Anglia mintegy fel akarja göngyölni az aranygyűjtő ország külön kedvezményes gazdasági helyzetre törekvését. Egyúttal azonban az angol iparos körök előrelátással arra is vigyázni kívánják, hogy a német ipar a jóvátétel-től való megkönnyebbülés után az ő fejükre ne nőjön. Ilyen anyagi ravaszkodások közt bujkál a világ politikája.

A franciáknál a kormányalakítás gondolai okoznak új izgalmakat. A kérdés az: makacs álláspontot jelezzene az új kormány összeállítása, vagy békés hajlandóságot.

Külön elégtételként akarja a francia közvélemény elkönyvelni, hogy a Nemzetközi Fizetések Bankja a francia bankkormányzó nyomására Németország százmillió dolláros hitelének februári lejáratát nem hosszabbította meg, hanem az erről való döntést a jóvátételi értekezlet eredményéig függőben tartotta. Sovány vigasztalás a sok baj között. A hitel meghosszabbításának a függőben tartása inkább udvariassági jellegű, s egyáltalán nem olyan fenyegetés és megróvás, aminek a franciák szeretnék látni. Végtére is az eredmény ugyanaz lesz, ha a németek a százmillió dolláros hitelt fizetni nem tudják. Tehát hitelmeghosszabbítás nélkül se fognak fizetni.

Távíratunk a következők:

Amerika levonja a végső konzekvenciákat.

Párisból jelentik: A New-York Herald párisi lapja washingtoni táviratot közöl, amely érdekes kijelentéseket tartalmaz. Felelős amerikai politikai tényezők Brüning kancellár bejelentésére fontos nyilatkozatot adtak az amerikai sajtó washingtoni képviselőinek. A nyilatkozat szerint, amennyiben Németország nem tud eleget tenni jóvátételi fizetési kötelezettségének, Amerika hajlandó eltörölni a háborus adósságokat. Amerikának jóvátétel címen a legyőzött államoktól körülbelül huszonkétmilliárd dollár jár. Ezt a kijelentést Németországban nagy rokonszenvvel fogadták, azért is, mert a német állam mindig meg volt győződve Amerika jóindulatáról.

A francia kormányalakítás gondolai.

Párisból jelentik: Doumer, francia köztársasági elnök elfogadta Pierre Laval kabinetjének lemondását és az ügyek további vitelével a Laval-kormányt bizta meg. Közvetlen a lemondás után megkezdte a tárgyalásait a jobb- és baloldali francia pártokkal, elsősorban a radikálisokkal és a szocialistákkal, hogy nemzeti koncentrációt hozzon létre. Doumer kormányalakító kísérletei eddig nem jártak eredménnyel. A koncentrációs kormány terve meghiúsult és nem jártak eredménnyel Paul Boncourt, a Goncourt-díjas francia író tárgyalásai sem. A francia fővárosban nagy izgalom uralkodik és egyelőre teljesen bizonytalan, hogy a köztársasági elnök kit kéri fel az új francia kormány megalakítására.

Az Oeuvre a francia belpolitikai helyzettel hosszasan foglalkozik és nem tartja helyesnek a jobb- és baloldali

koncentrációt. Hangsúlyozza, hogy sokkal célravezetőbb lenne a baloldali pártok csoportosítása.

Angol visszaütés a franciák barátságatlan viselkedése miatt.

Az angol kormány minisztertanácsot tartott, amelyen a kabinet valamennyi tagja résztvett. A tanácskozás Brüning kancellár nyilatkozatáról folyt. A kabinet mindenben helyeselte Mac-Donald miniszterelnök álláspontját, aki azon a véleményen van, hogy Anglia csak magán a lausannei konferencián foglaljon állást a német kancellár nyilatkozata ügyében és feleslegesnek tartja, hogy az angol kormány már most valamilyen formában helyeselve vagy elutasítsa a kancellár állásfoglalását. Egyhangú véleménye volt a kabinetnek továbbá az is, hogy a német kancellár kijelentéseit sem fenyegetésnek, sem pedig ultimátumnak nem lehet minősíteni.

Brüning csupán ugyanannak a felfogásnak adott kifejezést, mint a mely a bázeli szakértő jelentésében is

olvasható és amely felfogás a német népek ugyszólván egyhangú helyesléseivel találkozunk. A kormány tagjai a kancellár által a nyilatkozata számára választott időpontot sem bírálták.

Ami Brüning kancellár beszélgetését a berlini angol nagykövettel illeti, londoni diplomáciai körökben az a verzió is elterjedt, hogy ezt a beszélgetést, amelyen Brüning szenzációs nyilatkozatai elhangzottak, éppen angol részről idézték fel, hogy érzékeny csapást mérjenek Lavalra, aki elutasította Mac-Donald meghívását és így angol felfogás szerint barátságatlanul viselkedett az angol kormánnyal szemben.

Brüning kijelentéseit a City általánosan megkönnyebbüléssel vette tudomásul.

Ipari körökben azonban rámutatnak arra, hogy a Young-terv indokolása szerint Németországnak a jóvátételi fizetések alól való teljes mentesítése a német iparnak versenytársai felett tulságos előnyt biztosítana, mert Németország az infláció révén belső adósságaitól már megszabadult s a reparációk törlése a külfölddel szemben is tehermentessé tenné. Az ipari körökben tehát az a gondolat merült fel, hogy a lausannei konferencián Anglia olyan záradék felvételét követelje a kötéendő megállapodásban, amely szerint a német ipar megterhelése nem lehet kisebb, mint a többi európai iparé.

Megnyílt a magyar képviselőház

Budapestről jelentik: A magyar képviselőház a karácsonyi szünet után első ülését ma tartja meg. A napirenden a 33-as bizottság kiegészítése, az új hármas bizottság megválasztása és a bizottsági tagságok betöltése szerepel. Napirend előtt fog felszólalni Homonnai Tivadar az olimpiai kiküldés kér-

déséről, majd a szociáldemokraták nevében Esztergályos János, a munkanélküli gyűlés betiltását teszi szóvá. Az első ülés iránt a képviselők között nagy érdeklődés nyilvánult meg, valószínűleg a kormány minden tagja megjelenik.

Kétféle Duna-szövetség

Bethlen István gróf bécsi és római útja — A Patria ellenzi a magyar kezdeményezést

Bécsből jelentik, hogy Bethlen István gróf volt magyar miniszterelnök befejezte bécsi tárgyalásait és tegnap elutazott Rómába. A *Neues Wiener Journal* vezércikkben foglalkozik a volt magyar miniszterelnök ausztriai látogatásával és római gazdasági tárgyalásaival. Bethlen István gróf Bécsben folytatott tárgyalásai állítólag kapcsolatban vannak a dunai államok gazdasági szövetsége tervével, de nem csehszlovákiai vezetés alatt, hanem inkább Olaszországra támaszkodva. A magyar politikai vezér római tanácskozásai előrelátólag szintén gazdaságpolitikai kérdéseket fognak érinteni. A lap föltétlen megbízható informátorra hivatkozik és azt a híradást közli, hogy Bethlen István gróf Mussolinival a román-magyar gazdasági közeledésről is fog tárgyalni.

Itt kell megemlítenünk, hogy a dunai államszövetség tervéről egy polemikus cikk keretében a román nemzeti pártok vezetője erdélyi vezető lapja, a *Patria* is nyilatkozik. Elmondja, hogy Maniu Gyula a bécsi Neue Freie Presse-nek még a múlt télen adott intervjújában felvetette a kelet-európai államok együttműködésének kérdését s e kelet-európai államok között felemlítette Lengyelországot és természetesen nem zárta ki Magyarországot sem. Egy pillanatig sem kételkedünk abban — mondja tovább a *Patria* cikkírója — hogy egy ilyen együttműködési formációnak a legkedvezőbb gaz-

dasági és politikai kihatásai lennének.

— De azt hisszük, — folytatja a *Patria* — hogy megbocsáthatatlan bűn volna, ha egy hasonló koncentrációt a nagyhatalmak valamelyikével, különösen Franciaországgal szemben ellenséges céllal hoznánk létre. Ellenkezőleg, elsősorban Franciaországnak és Angliának jóakaratu pártfogása alatt kell az ilyennek létrejönnie. Azután a kezdeményezésnek semmilyen körülmények között nem szabad a mindig hegemoniára törekvő Magyarországból kiindulnia, mert ebben az esetben az utódállamok közvéleményében előítélet támad az eszmével szemben, amely formai okokból és így lényeges tartalom nélkül fog elbukni.

A Magyar Párt tagjaival bővül a szatmári átmeneti tanács. Szatmárról jelentik: A szatmári interimár bizottságot január 15-ig a Magyar Párt két delegáltjával egészítik ki. Puscas prefektus kijelentette, hogy a Magyar Párt vezetőségével kötött megállapodás szerint történik az interimár bizottság kiegészítése.

Egy nagyváradi újságíró darabjának bemutatója. A magyar színház igazgatósága a jövő hét csütörtökén Pásztor Miklós fiatal nagyváradi újságíró Husz éves találkozó című drámáját fogja bemutatni. Pásztor Miklós öltetés és humoros írásai után nagy az érdeklődés a bemutató iránt.

A spanyol forradalom új eseményei

Éles ellentétek a parasztek és a szociálisták, meg a radikálisok között Sanjurjo tábornokot diktatúrára való törekvéssel vádolják

Madridból jelentik: Alighogy elcsendesedtek az andaluziai események, máris újabb parasztmozgalmak híre érkezik az északi megyékből. A szociálista sajtó szerint a zavarásokra az szolgáltatott okot, hogy a badajozsi megyefőnök által a castilblancoi munkanélküliek részére küldött nagyobb összegű segílyt a polgármester magának tartotta meg. Mikor híre ment a dolognak, a munkások és parasztek előbb „tüntető sétát” rendeztek a községháza előtt, majd pedig ostrom alá fogták az épületet. A megérkező karhatalom sortűzetet adott le az ostromlókra, akik szintén tüzeléssel válaszoltak.

Ezzel szemben a radikálisok állítása szerint a castilblancoi szociálista vezérek követelték a polgármestertől, hogy adja át nekik az egész segílyösszeget, amelyet ők fognak szétosztani. A polgármester ezt a kívánságot nem volt hajlandó teljesíteni, mire a szociálisták és parasztek erőszakhoz folyamodtak.

A szociálisták és radikálisok ádáz gyűlölettel néznek farkasszemmel. A háttérben azonban sokkal súlyosabb események játszódhatnak le.

Spanyolország katonai forradalom küszöbén áll. A hadsereg nevében Sanjurjo tábornok, Alfonz király egykori bizalmasa ultimátumot küldött a kormánynak.

A hadsereg legértékesebb eleme: a polgári gárda nem hajlandó tovább tűrni, hogy

mészárszékre vigyék s a gárdakapitányok tanácskozása a legszigorubb vizsgálat sürgős megindítását követelte a kormánytól.

A belügyminiszter a vizsgálatot el is rendelte s az igen súlyos terhelő adatokat derített ki a szociálista agitátorokról. Általában azt hiszik, hogy ha a kormánynak nem lesz ereje a szociálista izgatókkal szembehelyezkedni,

a polgárháboru elkerülhetetlen.

A döntés Sanjurjo tábornok kezében van. A tábornok a polgári gárda ultimátumát megtoldotta a magáéval s azt az energikus kijelentést tette a belügyminiszternek, hogy ha a kormány késlekedik a közrend helyreállításával, haladéktalanul saját felelősségére fog intézkedni. Az ultimátumot parancsörtszítje kíséretében személyesen adta át a belügyminiszternek s behatóbb eszmecserebe nem volt hajlandó becsatlakozni. Az energikus és nagy népszerűségnek örvendő tábornok magatartása országsszerte nagy feltűnést keltett s a szociálisták

diktatúrára való törekvéssel vádolják Sanjurjot.

A radikálisok vegyes érzelmekkel viseltetnek a tábornok személye iránt, de inkább vállalják Sanjurjo esetleges diktatúráját, mint a hadsereg már is alig csillapítható düheinek kirobbanását a radikális politika irányítóival szemben.

Nagyváradi mozaik

Nagyvárad. Nem általános helyzet jelentés. Csak tükörkép. Szavak. Hangok. Színek. Nem mind feketék. Zöldek, fehérek, azur-kékek. Összeszedve innen is, onnan is.

Ott állt pontosan déli egy órakor a nagyváradi Orsolya-zárda gazdasági udvarának bejárata előtt. Rozsdavörösré kopott nadrágja szárító kötéllel volt derekához kötve. Cipője csak afféle dróttal összefont fekete bőrdarab. Arca borostás és redőkbe vont homloka alatt kifejezéstelenül tükrözött mély szemgödreiben egy szomorú gesztenye-barna tekintet. Kezében rozsdás tál és fakanál. Azután nyílt az ajtó és megjelent a küszöbön egy dolgozó Orsolya nővér és szerető mozdulattal töltötte a párolgó levest a rozsdamarta tálba. Kopott barátunk mohón szívta és itta az életet. Jólakott és odébb állt. Odamentem hozzá. Beszélgettünk. Vértelen ajkát lassan hagyták el tagolatlan szavai. Lassú mozdulattal nyult kopott zubbonyának belső belésébe, ahol szemérmes szerénységgel húzódott meg vegyész-mérnöki diplomája. A budapesti műegyetemen szerezte, 1912-ben. Nem szólt többet. Én is csak hallgattam és néztem merev tekintettel, ahogy két vállát hangos zokogás rázza meg.

Ki törli fel ezeket a lehullott férfikönyveket? Ki tartozik és ki felelős mindezért?

Ugy érzem, hogy mindnyájan, hogy én is, aki irtam, te is, aki olvasod s a harmadik is, aki itt él, lélezkedik és harcol a hónapokkal. Mindnyájan. Az összesség. A társadalom.

Más. Az újságíró erői vesz az érzékenységen és odébbáll. Fordítunk egyet a mozaikon. A következő képnek három

szereplője van. Az ügyeletes rendőrtiszt, egy barna tölgy-asztal mellett; egy hét esztendősi fiu-gyermek, névleg Hárfás Feri és a negyvenhatos rendőrsziszt, aki behozta őt éjjel két órakor megdermedt tagokkal és könnyes szemgödörökkel az Astoria-sarokról.

— Mikor született? — kérdezi az ügyeletes rendőrtiszt.

— 1926-ban, — hangzott a válasz.

— Szüleid?

— Anyám tavaly halt meg.

— Édesapád?

— Kőműves. Munkanélküli.

— Hol laktok?

— Köblös-telepen.

— Testvéreid vannak?

— Két ősém.

— Hány évesek?

— Egyik kettő, a másik három.

— Miért csavarogtál el az éjszaka hazulról?

— Apukám küldött kéregetni. Szobára meg kenyérré kellett. Kis ősém sirt. Fáznak mind a ketten. Apámnak nem adnak. Kinevetik. Azt mondják, menjen dolgozni.

— Mennyit kerestél az éjjel?

— Ennyit ni! — és tíz kétélejt tesz a rendőrtiszt asztalára. Öt lei még hiányzik. Apám azt mondta, huszanöt nélkül ne merjek hazamenni.

A rendőrtiszt kivész zsebéből egy öt-lejes érepenzt, a sarokba ülő posztí kimegy és egy darab kenyérral tér vissza. Odaadja Ferinek.

— Most pedig menj haza, s máskor ne csavarogj éjjel.

És én elkezdek gondolkozni. Egy méter tíz centi magas Hárfás Feri. Hétesztendősi. Az apja kéregetni küldte. Két napig nem evett meleg ételt és egy hete ott didereg az Astoria-sarkon.

Ezekből fog felépülni a jövő társadalom?

Továbbmegyek. Az adóvégrehajtóval találkozom, napjaink legfontosabb pénzügyi tényezőjével. Megkérem, hogy nyilatkozzék. Kissé idegenkedik. Még nincs rutinja. Életében ez az első intervjú. Bevallja őszintén, kertelés nélkül.

— Hányszor hajtott végre működése alatt?

— Körülbelül negyvenszer.

— Melyik volt a legkellemesebb végrehajtása?

Kissé gondolkozik. Aztán válaszol.

— Ilyenre nem emlékszem.

— És a legnehezebb?

— Valamennyi az volt. Már-már annyira elmérgesedett a helyzet, hogy félelemmel indulok egy-egy végrehajtásra. Többször késsel, fadoronggal, baltával, kövekkel fogadnak. Háromszor megverték. Ötször letépték rólam felsőruhámot.

— Mennyi a fizetése?

— Kettőezeröttszáz lei. Fix. Borravalót sehol sem kapok.

— Hajtottak már magánál végre?

Mosolyog.

— Nem. Adómat fizetésemből előre levonják.

— Meg van elégedve mesterségével?

— Legkevésbé sem. Ha végig megyek az uccán, többen végignéznek s undorral fordulnak el tőlem. (Kissé elszomorodik.) Pedig nem vagyok én rossz ember. Szinaranyból van a szívem. Sokszor hajnalbanyuló éjszakákon át furdal a lelkiismeret. Gyűlölöm a mesterségemet.

Az adóvégrehajtó két leit vesz ki a zsebéből és geometriai pontossággal egy féllábu koldus tenyerébe súllyesztí. Így történt.

Nyugdíjasok sorfala a pénzügyigazgatóságon. Négy órája várnak itt. Nyílik az ajtó, torlódik a sor, fellöknek egy csendes öreg embert, aki szintén nyugdíjas s végigvágódik a keramit kövezeten.

— Semmi kiutalás nem érkezett! — hallatszák az állami tisztviselő érces hangja, — nem tudunk fizetni. Talán holnap.

Oszlik a sor, a csendes, őszhajú öreg embert felemeli egyik nyugdíjas társa. Felveszi botját, kalapját. Bemutatkozik.

— B-i Sándor, nyug. táborszernagy.

Az idők megváltoztak. B-i Sándor táborszernagy valamikor a Monarchia harmadik legnagyobb katonai feje, ura és hatalma volt a császár és Hötzendorf Konrad után. Ő tervezte és építette Pola, Psemysl., Pétervárad bevehetetlen erődeit. Ma itt él Nagyváradon s legnagyobb vágya, hogy végre hozzájuthasson júliusi nyugdíjához. Felesége németórakát ad és leánya a kolozsvári egyetem jogi fakultásának növendéke.

Táborszernagy. Ma nyugdíjas. Hónapok óta nem kapta meg fizetését. Órákhosszat ácsorog a pénzügyi palota előtt. Tegnap fellökték a sorból.

Happy-end?

R. P.

Bittenbinder József
Utóda

Czermák
Károly

faszob-
rész oltárápító vállala-
lata

Timisoara-Temesvár
III. Str. Romulus 31.

Megszakadtak a rigai tárgyalások

**Románia Lengyelországot közvetítésre kérte
Iorga kormányelnök lapja még bizik a tárgyalások sikerében
Vámháború tévedésből**

Bukarest. (Saját tud.) Többször beszámoltunk a Rigában folyó orosz-román tárgyalásokról az orosz-román diplomáciai viszony esetleges felvételéről és a megnevezési paktum előkészítő tárgyalásairól. Stomonijakov, szovjet delegátus három tagu orosz bizottság vezetője és Sturdza Mihály herceg rigai román követ és meghatalmazott miniszter a rigai tárgyalások során háromszor jöttek össze. Az első napon Sturdza Mihály átnyújtotta a román jegyzéket, másnap viszont Stomonijakov delegátus a román jegyzék áttanulmányozása után írásban közölte a szovjet ellenjavaslatát. Az orosz tervezet azonban olyan külső formulákat és javaslatokat tartalmazott, amelyek arra engedtek következtetni, hogy az orosz-román tárgyalások egyelőre megszakadnak. Sturdza Mihály herceg az orosz ellenjavaslatot átnyújtotta a Varsóban tartózkodó román külügyminiszternek majd Ghika külügyminiszter válaszáat tolmácsolta Stomonijakovnak.

Megszakadtak az orosz-román tárgyalások

Bukarest. (Saját tud.) Ghika külügyminiszter az elmúlt napokban tért vissza varsói útjáról a román fővárosba; ahova hétfőn az esti órákban megérkezett az utolsó orosz tervezet. Ghika külügyminiszter kijelentette, hogy a legújabb orosz ellenjavaslat nem kielégítő, mert igen távol tartja magát a román jegyzék kívánalmaitól. A román jegyzék ugyanis részletesen megjelölni kívánja Románia egész mai területét, Besszarábiával együtt, mint a megnevezési egyezmény tárgyát. Viszont Oroszország ilyen részletes megjelölés nélkül csak általában a megnevezési elvének a kijelentésére hajlandó. A rigai orosz-román tárgyalások tehát egyelőre megszakadtak.

Ghika külügyminiszter közölte a szovjet-jegyzéket Románia szövetségeseivel

Ghika román külügyminiszter, miután kézhezkapta a szovjet-ellenjavaslatot, a tervezet szövegét azonnal közölte Románia szövetségeseivel és táviratilag fordult Zalesky lengyel külügyminiszterhez, kérve őt, hasson oda, hogy a rigai orosz delegáció kedvezőbb feltételeket jelöljön meg az orosz-román megnevezési paktumra nézve. A lengyel külügyminiszter Ghika varsói útja alkalmával ugyanis azt a nagyfontosságú kijelentést tette, hogy csak akkor köt a szovjettel megnevezési paktumot, ha Oroszország Romániával is felveszi a diplomáciai viszonyt.

Jorga hivatalos lapja a *Neamul Românesc* érdekes cikkben számol be az orosz-román diplomáciai viszony megszakadásáról. Hangsúlyozza, hogy Oroszország olyan államokkal is kötött megnevezési paktumot, amelynek területi integritását nem ismeri el. Éppen ezért valószínű, hogy Romániának sikerül felvennie a szovjettel a diplomáciai viszonyt. A lap azt a véleményt hangoztatja, hogy a besszarábiai kérdés kikapcsolásával a rigai orosz-román tárgyalások eredményesebben fejeződtek volna be.

Lengyelország több román áru bevitelét megtiltotta

Északrománia határvárosaiiban nagy megütközést keltett a lengyel kormány-

nak az az intézkedése, mellyel a román áruknak Lengyelországba való importálását megtiltotta. Ez a tilalom elsősorban a gabona, gyümölcs, zöldség és a bőr bevitelére vonatkozik. A többi árukra pedig új taxát állapítottak meg. Mivel ez az intézkedés már többnapos, egész se-

reg vagon áru halmozódott fel a városokban. A munkügyi minisztérium szerint nem lehet szó olyan intézkedésről, melyet a lengyel kormány a román import ellen tett. A kormány intézkedni fog, hogy a kérdést egy lengyel-román bizottság rendezze. A román lapok annál inkább megütköztek a lengyel kormány eme tilalmán, mivel Romániának az áruk importálására Lengyelországgal szerződése van és a lengyel kormány lépéséről Romániát előzőleg nem is értesítette. A helyzet annyival súlyosabb, mert Görögország is épp most szüntette meg a román gabonának és áruknak az importálását.

Az orosz ellenjavaslat döntést kér Besszarábia hovátartozásáról

Bukarest. (Saját tud.) Az esti órákban részletesen tudósították a sajtó képviselőit a Bukarestbe érkezett szovjet-jegyzék teljes szövegéről. Az orosz ellenjavaslat a besszarábiai kérdésben azt ja-

vasolja, hogy a két fél egy bizottságot válasszon, amely hivatva van dönteni Besszarábia hovátartozásának kérdésében.

Igazságos adózást országosan az iparosoknak és kereskedőknek

A nagyváradi Husiparosok Szindikátusa D. R. Mircea, a Kamarák szenátora útján lépéseket tett, hogy az ő adókövetésük most ne a régi, hibás rendszerrel folyjon le. Minden husiparos az általa levágott állatok száma és minősége után fizessen adót, mert csak így tudják pontosan megállapítani az igazságos adót. Az ez évi adónak jóval kisebbnek kell lennie a tavalyihoz képest, mert míg például ezelőtt 2-3 évvel tíz-tizenkétezer lelt kellett adni egy marháért, ma már ezer-ezeröttszáz leiert is lehet kapni. Ebből a nagy aránytalanságból is meg lehet állapítani, hogy mennyire meg-

csappant a husiparosok kereseti lehetősége.

A nagyváradi Ipartestület lépéseket tett a Kereskedelmi és Iparkamarával együtt a pénzügyminiszternél, hogy az iparosok és kereskedők adóit igazságosan vessék ki. Kéri a pénzügyminisztert, hogy az adókövető bizottságban ezután olyan iparosok is szerepeljenek, amilyen az adózó fél foglalkozása. Egy szakmabeli iparos jobban tudja mérlegelni és megítélni a mai nehéz helyzetben lévő iparos képességét, mint egy eddig teljesen más irányu tudással bíró adókövető biztos.

Az Osztrák Nemzeti Bank körlevele megtiltja valamennyi osztrák pénzintézetnek külföldi tartozása kifizetését

Bécsből jelentik: Az Osztrák Nemzeti Bank a napokban körlevelet intézett valamennyi osztrák pénzintézetnek, melyben az Ausztria területén működő összes bankoknak megtiltja a külföldi tartozások kifizetését, még abban az esetben is, ha valamelyik intézet tartozásának eleget tudna tenni.

A körlevél szövege a következő: „Hivatkozással október 2-án kelt levelünkre, amelyet az osztrák bankok és bankárok számára nyújtott rövidlejáratu hitelek prolongációjának ügyében írtunk, van szerncsénk tisztelettel közölni, hogy értesítettük valamennyi számitásbajzó hitelezői választmány vezetőjét, amely szerint az osztrák devizagazdálkodás jelenlegi állására való tekintettel nem vehetjük magunkra a felelősséget, hogy 1952 január 10-ike után az osztrák bankadósoknak a meglévő szerződések értelmében tőkötörlesztésekre szolgáló devizákat kiutaljunk, illetve felszabadítsunk. Felkérjük tehát az érdekelte bankokat és bankcégeket, hogy ennek értelmében e terminus után esedékessé váló tökeviszafizetéseket ne teljesítsék, illetve a már kiadott ilyen irányu dispoziciókat célszerű módon változtassák meg. A magunk részéről a továbbiakig vissza fogunk utasítani minden kérvényt, amely külföldi fizetőeszközök kiutalására, illetve jóváírására vonatkozik, az említett külföldi tartozások teljesítésének céljaira. A közelebbi megállapodások megkö-

tésére Bruins professzor meghívást küldött a külföldi hitelezőknek és egy kongresszus megtartására kérte fel őket, amelyen valamennyi külföldi hitelezői választmány, valamint az osztrák érdekeltek képviselői fognak résztvenni.”

Jól informált pénzügyi körök véleménye szerint a körlevél kiadására — *pagyis a részleges transzfer-moratórium bevezetésére* — az szolgáltatott okot, hogy az osztrák jegybank devizakészlete 517 millió schillinget kitevő értékre csökkent, melyből a havonta mintegy 100 millió schillinget kitevő devizazükségletét csak ideig-óráig fedezhetné; annál is inkább, mivel a befolyó exportvaluták értéke alig megy többre havi 10 millió schillingnél.

Hir szerint a részleges transzfer-moratóriumot rövidesen általános transzfer-moratórium fogja követni.

A kínaiak visszaszorították a japánokat

Londonból jelentik: A kínai csapatok az elmúlt napokban a mandzsúriai hadszíntéren mindinkább felülkerekedtek a japán csapatokon. Több japán különítményt körülfogtak és felkoncoltak. Japánban nagy izgalom uralkodik és a mandzsúriai hadszíntérré újabb csapatmegerősítéseket küldtek.

Majláth püspök megható szózatot intézett híveihez

Körlevél futott szét az erdélyi papsághoz: főpásztori szózat, amelyenhez hasonló a pápának Mussolini tulkapásai ellen megjelent tavalyi körlevelén kívül alig jelent meg a közelmúlt időben.

Ma Majláth püspök, akitől panasz a legbizalmasabb körben is alig hallható, foltárja szíve fájdalmait.

Anyagi javai nincsenek többé

„Tetszett az Isten szeretetének, hogy életem alkonyán méltónak és eléggé erősnek találtassam anyagi javaim elvesztésére”.

A hajdanvaló nagy magyar mánás, aki hazulról való anyagi javakkal gazdagította az erdélyi római katolikus püspöki javadalmat: szegény ember, hogy a nyomoruságra jutott szegény székely népnek sorsát ne csak szívével, hanem kenyerében is megossa. Hova lett a vagyon? Mindenki tudja. Szegénysorsu egyetemi hallgatók, sokgyerekes családok, kodusbotra futott és jobb világot látottak; katolikus közcélok és az új idők ugynevezett „reformszelleme” vitték el a vagyont abból a kézből, amely maga sohasem élvezte és régen példát adott arra, hogyan kell Isten javaival élni.

A püspöknek most sem a vagyon fáj, hanem „csak az esik neheze, hogy híveinek és intézményeinek nem lehet tovább anyagi segítségére”.

Igaztalan rágalmakkal illetik

„Készséges lélekkel fogadom Krisztus követésében a rágalmakat is és igaztalan vádakokat is, mert tudom, hogy vagyonommal és egészségemmel együtt életemet is híveimért ajánlottam fel”.

A vádak forrásai közismertek. Mindenki tudja a vádakokat is. Azt a püspököt, akihez hasonlóan alig dolgozott valaki a lelkek lehiggadásán, a kisebbségieknek sorsukba — természetfölötti indokokból való — belenyugvásán; azt a püspököt, aki az ellenünk fellángoló gyűlöletben is mindig fölfedezett valami szeretet-szikrát s akinek minden ellenünk irányuló tényre, mozga-

lomra volt mentető szava: felelőtlen elemek, lelkiismeretlen újságírócskák az irredentizmus vádját merték köztudatba vinni.

Becsületét kisebbitik

„A meggyalázott Krisztussal együtt nem habozom elviselni a legnagyobb földi kincs, a becsület elvesztését, jó hírnevem megrontását sem”.

Az erdélyi püspököt Rómában, Magyarországon, Erdélyben minden komoly lélek a tökéletes természetfölötti élet előjét érzi, munkását csodálja.

Mennyi ifjui élet köszönheti neki, hogy megmaradt a jóban és mennyi eltévedt embert fogott kézen, hogy visszavezesse a megtisztulás útján Istenhez! Erdélynek meleg és utatmutató Lelke ő.

És akadnak emberek, akik a szenvedélyek szemüvegén át nézik s szeretnék elhírelni az erdélyi püspök nemcsak egyéniségét: ahelyett, hogy kezteskölőnek neki azért a lelki nagyságért, mellyel előttünk világoskodik.

A püspök fölülemelkedik az emberi alacsonyágokon

„Jobb a mostani nyomoruság, mint előbbi bőségünk elbizakodottsága és bűnei”.

Isten szava ez az ő fölmentjének ajakán át hatalmasoknak és szenvedőknek egyaránt.

Az inségben megszűnnek a népek hibái. Ez szól nekünk, akik felsőbb támogatás nélkül, magunkra hagyottan és elvetetten éljük nehéz sorsunkat. Isten azt sújtja, akivel célja van és jaj annak, akit a kegyelemfakasztó szenvedésekre nem méltat az Isten.

A nyomoruságban összekovácsozódnak a széthúzó lelkek. A bőség megosztja az embereket.

Ennek a főpásztori intelemnek, melyet Erdély híveihez irányított a püspök, mi is — hasonló sorban élő egész keresztény magyarság — hallgatói, átgondolói és megfogadói leszünk: hiszen az utirány, melyet bevilágít, tudjuk; a szebb jövőbe visz.

Mikor egy nép összetartását félreértik

Bogdan Duica egyetemi tanár haragszik egy tíz év előtt kiadott szász könyvre

G. Bogdan Duica kolozsvári egyetemi tanár, Jorga miniszterelnök sógora az *Unisersul* tárcájában „Brandsch ur a szász-román miniszter” címen cikkezik.

— Nem tartozom a kisebbségek el-lenségei közé, ugymond, fanatikusait azonban gyűlölöm. Jorga a nagy tudós azt állítja, hogy Brandsch nem fanatikus. Tegyük tehát vizsgálat tárgyává az ügyet.

A továbbiakban részletes boncolás alá vesz egy szász népies kiadványt, mely 1922-ben *Sächsisches Wehr- und Mehrbuch* címmel Medgyesen jelent meg dr. Heinrich Siegmund szerkesztésében. Az előző *Teutsch* püspök írta. Munkatársai Brandsch akkor képviselő, ma miniszter, dr. Hans Otto Roth képviselő, Emil Neugeboren ma szebeni publicista. Brandsch tehát támogatója annak a politikának, melyet ez a könyv szolgál.

Az elmélet, amelyen ez a politika felépül, biológiai természetű s ezt az elméletet a szász nép egyetemességére alkalmazzák. Kezdi *Teutsch* azzal a kijelentéssel, hogy a szászok olyan országba telepedtek le annak idején, amely „tele volt peccenyég és kün hordákkal”

akik közé később jöttek a magyarok (székelyek). Maga Brandsch a nehéz idők feletti siránkozást és sajnálkozást fejtegeti az oroszországi németek elnemzetlenítése miatt.

Ámbár a szászok sokszor panaszkodnak tanult osztályuk tultengése miatt, a könyv egy cikkirója nemcsak a mai szász iskolák megtartását, hanem még számuk növelését is követeli. Panaszlik a könyv, hogy a szászok száma csökken, csökkennek a tanoncok, az iparosok. A szász mezőgazdasági munkások hiánya a szász népnek legveszedelmesebb betegsége. Ennek megszüntetésére követeli ilyen szász munkás kolóniák megszervezését, hogy a faluvégi cigányok eltűnjenek.

Mindebből eléggé világosan látszik — jegyzi meg Bogdan D. — a puzozmusra való törekvés — alsóbbrendű fajtákkal szemben. A következő tanulmányban Róbert Gallner az elveszeti falvakról számol be. Melyek elvesztek alsóbbrendű fajokkal, például a románokkal szemben. Eredetileg 400 szász telep volt, melyek a XV. századtól kezdődőleg tűnedezni s a románok kezeibe esni kezdték, akik „mint pásztorok éltek a Kárpátok erdeiben”.

Lehet-e túrni a veszteségek folytatódását, kérde a könyv. Isten mentsen. Tehát elzárkózás az idegenektől, faji tisztaság s akkor felébredhet a remény, hogy a veszteségek megszűnnek.

Ma az eredeti 400 telepből már csak 256-260 van meg. Ez a faji politika azt követeli, hogy népet a halál semmiféle formában ne közelíthesse többé meg. Leírja tehát részletesen, hogy miként halmak meg a nemzetek. S végül levonja a konzekvenciáit. Siegmundnak ez erkölcsi parancsaihoz mutatóba közlünk néhányat: 1. Ne vándoroljatok ki. 2. Bárhol is élj, tevékenykedj a szász nép terjesztéséért. 3. Támogasd néptársaidat. 4. Tartózkodj a vegyes házasságoktól. (A szász nők azonban nem nagyon engedelmessékednek ennek a parancsok.) 5. Családod legye és maradjon szász család. 6. Legyen legalább 7 gyermeked. 7. Csak szász szolgálókat tarts. 8. Csak szász munkásokat foglalkoztass. 9. Részesítsd előnyben a szász bérlőt. 10. Kerüld a közvetítő kereskedelmet s vásárolj közvetlenül a szász parasztnál. 11. Szász csak szásztól vásároljon. 12. A szász paraszt őrizze meg az ősi rögöt. 13. A szász mesterember csak szász tanoncot alkalmazzon. 14. Részesítsd előnyben a szász kereskedőt, a szász építésszt, a szász ügyvédet. Politikai szempontból kifogásolják a pénzügyi erőnek veszedelmességét s dicsegtetik a nép politikai vezetőit, akiknek engedelmeskedni kell. 15. Tarts ki derekasan anyanyelvvel. 16. Irj gót betűkkel s kerüld a latin írást (amely azonban a leghigiénikusabb). 17. Ne járj olyan színházba, amelyik nem német (kerüld tehát például a román színházat). 18. Tarts csak német újságokat. 19. Ne feledd el soha, hogy a német történelem az emberiség felvirágzásának története. Az eredetiben ez így hangzik: Geschichte der Menschheitsblüte. 20. Birtokodat ne terheld meg adósságokkal. 21. Ha vannak állások, melyek töled függenek, csak szászokkal töltsd azokat be. 22. Mozdítsd elő a szászok letelepedését az országban. 23. Légy minden áldozatra kész, hogy megőrizd és szaporítsd a szász földet.

Ezt a 25 „erkölcsi” véleményt — mondja tovább Bogdan Duica — abból a 78 pontból válogattuk össze, amelyek a könyv 431-434 oldalán az elmondottak erkölcsi tanulságát fogják össze. Az egész könyvből tehát az ember emberlenni (?) harcának szelleme sugárzik ki. Élet-halálharc minden ellen (?), ami nem szász, tehát a románok ellen is. Ennek a nagyon erkölcsös könyvnek protektorai között szerepel tehát Brandsch úr. Ezt a szellemet a könyvben költőileg is kifejezik.

Ezután Bogdan Duica prózai fordításban közli Lehrer József egy versét, mely a szászoktól teteket követel. Szászvárostól Brassóig tart az a terület, amelyet az ősök szereztek meg s amely mindég a szászoké volt. Az idegenek ravaszul kiforgattak országunkból s az inség ütötte föl a fejét közöttünk. Ki lesz hát az országunk ura? Fel tetekre, éljenek a szász tetek.

— Na, na, mondja a vers ismertetése után a cikkiró, kissé szelidebben tisztelt Lehrer úr. Egyébként, ugymond, nagyon köszönjük, hogy ezen a költői uton egyetlen oldalból megértettük azt, amit ez az egész könyv elmond — több óvatossággal. Brandsch tehát ilyen könyvek protektorai között szerepel és annak az országának miniszteri padján ül, aki ravaszul elvette Erdélyt s elárasztotta azzal az árvízzel, melyből Lehrer úr s mindazok, akik ő benne biznak, ki fognak emelkedni. Az egész könyv egyetlen harsona. Csak Lehrer úr versekbe szedte. Mi erdélyiek ezt jobban értjük, mint a miniszterelnök úr. S eszünkbe tartjuk (tinem minte) ősi szójárásunk szerint. S kell is, hogy eszünkbe tartsuk.

HIREK

Felelős szerkesztő: **Perédi György**

Kolozsvári szerkesztő: **Dr. Sulyok István**
Cluj, Piața Unirii 13. — Telefon 802.

1301 január III. Endre halála 14.

Az utolsó Árpád-házi királynak nemcsak az ország külső ellenségeivel, de a pártító magyar urakkal is küzdelmet kellett folytatnia. 1265-ben született s 1290-ben jutott trónra. IV. Béla utódai azonban nem ösmerték el családjukhoz tartozónak. Első ízben 1278-ban tett kísérletet Szlavónia hercegségének meghyerésére, másodsor pedig Kun László uralmának vége felé, de ekkor elfogták és Albert osztrák herceghez vitték, aki vendégül látta Endrét. Kun László halálának hírére a magyar főurak és Ladomér érsek meghívták a királyságra s eleinte igen nagy lelkesedéssel vették körül. Hatalmas sereggel legyőzte Albert osztrák herceget, aki szintén igényt tartott a magyar trónra. Ladomér érsek halála után Gergely érsek, hogy a pápának kedvében járjon, az Anjouknak akarta juttatni Magyarországot trónjára. A sok belső viszály külső ellenség, a sok gond megtörték III. Endrét, betegeskedni kezdett és 1301. január 14-én meghalt s vele kihalt az árpád-házi királyi ág is.

Glattfelder püspök a jótékonyágra hívta fei híveit. Szegedről jelentik: Glattfelder Gyula csanádi püspök az újszentendői alkalmából pásztorlevelet intézett az egyházmegyéje híveire és a telkészi karhoz. A pásztorlevélben a püspök a szociális és gazdasági súlyedésben fokozott jótékonyágot gyakorlására, szeretetre és áldozatkészségre hívja fel a papságot és híveit.

A megyei és városi tisztviselők képesítési vizsgálója. A megyei és városi tisztviselőket, akiknek nincs meg a képesítési vizsgálója, január 29—30-án vizsgára rendelik. A vizsgát nem Aradon, mint előzőleg hirdették, hanem a váradi prefekturán fogják megtartani. Csak az 1924-től kinevezetteknek kellett jan. 13-ig jelentkezni. Nem nyelvvizsgálóról van szó, hanem képesítési vizsgáról, magyarnak, románoknak egyaránt.

Nagyvárad köztisztviselői a munkanélküliekért. Nagyvárad városi tisztviselői kara dr. Vostinár János főjegyző elnökletével ülést tartott és elhatározta, hogy fizetésük egy százalékát a munkanélküliek nyomorának enyhítésére adják.

Megkezdtek Nagyváradon az adóvallomási iverk kézbesítését. Az állami adóvallomási iverk kézbesítése Nagyváradon már megtörtént. Ezeket az iverket január végéig kell kitöltve benyújtani a pénzügyigazgatóságnál. A városi adóhivatal szintén megkezdte az adóvallomási iverk kikézbesítését s az iverket a kézhezvételtől számított 8 napon belül, kitöltve kell az adóhivatalhoz beadni.

Még nincs ostromállapot Besszarábiában. Bukarestből jelentik: Az újságok megkérdezték Costachescu belügyi államtitkárát a Besszarábiában kiterjesztendő ostromállapotról. Az államtitkár semmiféle ilyen intézkedésről nem tud. Ez természetes is, mert Stefanescu Hamza belügyminiszter, az erre vonatkozó dekrétumot, amit aláírásra a király elé akar terjeszteni, előbb Jorga miniszterelnöknek fog bemutatni és vele fogja a kérdést megbeszélni.

Jorga visszavágott egy kétes indulatu kérdésre

(Bukarest. Saját tud.) Averescu tábornok lapja, az Indreptarea néhány nappal ezelőtt hosszabb cikk keretében három kérdést intézett Jorga Miklós-hoz: Mikor és mennyiért vásárolta a miniszterelnök sinajai házát; mennyit fizetett mangáliai házáért és telkéért és végül, mennyit fizet a szolgálatában lévő személyeknek, akik egyre-másra házakat vásárolnak Mangáliában. A ma délután megjelenő bukaresti lapok interjú formájában közlik a miniszterelnök választát.

— Sinajai házamat — mondotta Jorga Miklós — tizenöt évvel ezelőtt harmincöt ezer leiert építettem. (A miniszterelnök megnevezte az építőmestert is, akinek állítólag még ma is tartozik.) Mangáliában sem házam, sem telkem, — válaszolt a második kérdésre, — leányom aki kenyérkereső pályán működik, maga vásárolt ott saját-magának házat. A miniszterelnökséggel — felelte végül — nem változott meg életszínvonalam. Házamban egy Juliska nevű magyar szakácsnő és Gizella nevű magyar szobaleány van és nincs tudomásom arról, hogy a mióta szolgálatomban vannak, házat, vagy telket vásároltak volna.

Halálozás. Szarukán Zoltán ny. ítélőtáblai tanácselnök, a szatmári törvényszék volt bírja 61 éves korában Debrecenben elhunyt. — Rácz Istváné életének 41-ik évében hirtelen elhunyt. Temetése ma délután 4 órakor lesz a Rulikovszky-kápolnából.

Temes megye alispánját fegyelmi nélkül menesztették. Temesvárról jelentik: Különös helyzet állott elő a temesvári prefekturán. Dr. Ionescu Gyula alispán szabadsága idejére, még pedig kifejezetten erre az időre, Temesvárra delegálták alispánnak Popescu Cornel, volt kolozsvári vezérfelügyelőt, a cernovici revíziós bizottság referensét. Mikor dr. Ionescu szabadsága letelt, az új alispánhelyettes kijelentette, hogy ő a delegált alispán és helyét nem adja át elődjének. Több intervenció történt, a helyzet azonban nem tisztázódott. Ionescu Bukarestbe utazott s a miniszteriumban azt ajánlották neki, hogy keresse magának más prefekturát s e végből szabadságát január végéig meghosszabbították. Az alispán azonban ilyen megoldásba nem megy bele, miután nem fegyelmi uton mozdították el állásából, hanem reménykedve vár Argetoianu hazaérkezésére, akitől helyzetének tisztázását reméli.

Influenzajárvány Londonban. Londonból jelentik: Angliában egyre terjed az influenzajárvány, amely az utóbbi napokban több halálos áldozatot szedett. Egészségügyi közöget mindent megtekintettek, hogy megakadályozzák a járvány terjedését.

Egy világhírű cirkuszba beleégtek az állatok is. Antwerpenből jelentik: Tegnap hajnalban borzalmas tüzvész elhamvasztotta a karasani cirkuszt. Rengeteg állat, közöttük tizenkét elefánt pusztult el a tüzvészben. A kár megközelítőleg egymillió márká.

Öngyilkossági kísérlet a járókelők szemeláttára. A váradi Rulikovszky uton tegnap délután Szabó György 23 éves vasmunkás, mivel három éve munkanélkül áll, a járókelők szemeláttára akarta fölbölni magát. Juhász Sándor géplakatos akadályozta meg tettében. Felkísérték a rendőrségre, ahol kihallgatása után ígéretet tettek tőle, hogy újabb öngyilkosságot nem kísérel meg.

Kétfélmilliót kifizetnek a váradi nyugdíjasoknak. A pénzügyminiszterium kétfélmillió leiet utalt ki a nagyváradi és bábarmegyei nyugdíjasok illetményeire. Az A és B betűk számtéjét szerdán reggel kezdték meg. Az állam negyvenmillióval tartozik, így ez a kétfélmillió jóval számba serü jöhet, csak újabb keserűséget szul, ha, mint eddig, kiváltságosak kapnak és titkos utak érvényesülnek.

Tizenegy liter pálinka jut minden brassómezei lakosra. Érdekes statisztikai adatokat szereztünk, mely szomorú képet mutat Brassómezejére nézve. A kimutatás szerint a megyében minden 290 lakosra jut egy korcsma, míg a városban magában minden 190 lakosra. Az alkoholfogyasztás mértékére mutatnak a következő számok: átlag minden ember egy év alatt 10 liter bort, 20 liter sört és 11 liter pálinkát iszik meg. Itálra egy év alatt kétszázmillió leiet költenek, ami azt jelenti, hogy minden lakos több mint ezer leiet költ alkohorra egy év alatt. Vajon hány iskolát, templomot, kórházat lehetne ennyi pénzből felépíteni?

Brassóban olcsóbb lett a víz. A brassói interimár bizottság 1932. évre a vízdíjakat átlag 20 százalékkal leszállította. A fogyasztóközönség részére az új vízdíj köbméterenként az eddigi 10 lej helyett 8 lej, ipari vállalatok részére az eddigi 15 helyett 12 lej.

Törvényszék előtt a bizonyítványgyártó Rösér-intézet tanári kara. Budapestről jelentik: Már évekkkel ezelőtt kipattant a Rösér-féle bizonyítványgyár rendkívül kínos botránya, de az ügy csak most ért meg a törvényszéki fő tárgyalásra. A monstre-pörnek három fővádlottja: Rösér Edvin, Bäder Miksa, Schoder József igazgató és tanárok és egy sereg kisebb vádlottja van, akik valamennyien a Rösér intézet diákjai közül rekrutálódnak. Rösér Edvin, aki apja intézetében 1918 óta igazgatója az iskolának, ugy a vizsgálóbíró előtt, mint a ma délelőtt megtartott törvényszéki tárgyaláson heismere vallomást tett. A vádlottak közt a legkülönbözőbb foglalkozási ágak szerepelnek. Rösér vallomásaival csak azt igyekszik bizonyítani, hogy nem anyagi szempontok vezették, s a kiindulási pont a háboruban kezdődött, amikor a 18 éveseket is a frontra vitték és önkéntesi sávot akartak szerezni. A tárgyalás előreláthatóan még napokig tart.

Németh Mária birtokot vásárolt. Budapestről jelentik: Németh Mária, híres magyar operaénekesnő Vasmegejében kétszáz holdas birtokot vásárolt Schreiber Ignácztól, a nemzeti bank volt pénzügyi tanácsosától. A földbirtok és az 50 holdas park vételára 350 ezer pengő volt.

Halálos ródliszerencsétlenség. Kolozsvárról jelentik: Pálffy János 21 éves péksegéd Beóthy János nevű barátjával ródlizott az Irisz-telepen. Ródlíjok nekiment az utszélen felgyújtott jég-rakásnak. Pálffy János koponyaalapú törést szenvedett és mindkét lába eltört. Életben maradásához nincs remény. Beóthy sérülései csak könnyebb természetűek.

Magyar kultureszt Szatmáron. Szatmárról jelentik: A Magyar Párt szatmári tagozata január 30-án magyar kultureszt rendez a színházban, mely után Magyar bál lesz a Polgári Társaságban.

Pop Danila lép Tataru helyére. Bukarestből jelentik: Pop Valér igazságügyminiszter ünnepélyes keretek között tegnap iktatta be Tataru Coriolant az erdélyi miniszterium államtitkári székébe. A kolozsvári interimár bizottság elnöki székébe Tataru helyett valószínűleg Pop Danila, nyugalmazott tábornokot nevezik ki.

Tompa László költő gyászja. Tompa Lászlót, az erdélyi kiváló költőt, megrendítő csapás érte. Édesanyja, özv. kisborosnyói Tompa Lászlóné, született gagyi Pálffy Berta január hó 9-én, 83 éves korában, Székelyudvarhelyen elhalt.

Az iparosok moratóriumot kérték nyugdíjak és fizetések késedelmissége miatt. Kolozsvárról jelentik: A kolozsvári Ipartestület elnöksége memorandumot terjesztett a pénzügyminisztérium elé. Azt fejtetik, hogy a nyugdíjasok és a tisztviselők nem kapnak pénzt az államtól s így természetesen, hogy az iparosoknak sem tudnak fizetni és adósk maradnak. A pénzügyigazgatóság ezzel szemben tőlük minden követelést szigorúan behajt, sőt nem egy ízben az iparosok legszükségesebb szerszámaikat is lefoglalja. A kolozsvári Ipartestület elnöksége a memorandumban hat hónapi moratóriumot kér a pénzügyminisztériumtól.

Csikmegeye prefektusa előljár az adók csökkentésében. Csikszederéről jelentik: Csikvármegye prefektusa értekezletre hívta egybe a megye papjait, hogy velük a nyomor enyhítésének módjait megvitassa. Ez értekezleten elhatározták, hogy minden községben műsoros estélyt tartanak a munkanélküliek javára. Az értekezlet után a prefektus felhívást intézett a megye összes papjaihoz és tanítóikhoz és ezt a felhívást magyar nyelven is megszóvegezték a román szöveg alatt. A felhívásra Kászonszék már meg is tartották szép erkölcsi és anyagi siker mellett az estélyt. Csikmegeye prefektusa egyébként komolyan veszi hivatását s a nagy nyomorra való tekintettel, kieszközölte különböző adók befizetésének elengedését.

Erősödik a csiki közbirtokosságok szövetsége. Csikvármegyében egymásra csatlakoznak a közbirtokosságok a megalakítandó szindikátushoz. Ujabbán Kászonszék közbirtokossága egyhangulag jelentette be a szindikátusba való belépését. Sajnos, mint minden jó ügynek, a szindikátusnak is vannak belső és külső ellenségei. Belső ellenségei, kik a falu népét a belépéssel járó kiadásokkal ijesztgetik. Külső ellenségei pedig a nép minden új dolgotól való tartózkodását kihasználják s megerősítik a felelőtlen elemek által terjesztett téves felfogást. Jó lesz, ha a birtokosságok nem hallgatnak se a belső, se a külső ellenségre, hanem jól felfogott érdekekben szindikátusba tömörülnek, hogy a még megmaradt ósvagyon megvédése, megmentése a székely nép javára az egyesült erő hatalmával biztosítható.

Tiltott szekta miatt letartóztatott legények. Szatmárról jelentik: Kuk György és Kalmár Imre legényeket Szatmárról átkísérték a nagyváradi ügyészséghez, mert egy meg nem engedett amerikai vallási szekta hívei lettek. (Milenisták.) A rendőrség számos könyvet talált náluk az új hitelvek terjesztésére.

A templomot és az iskolát nem hagyjuk el! Csikszentmárton-Csekefalva egyházközségben 25 éve lelkipásztorkodott Nagy Antal esp. plébános. Hitközsége fényes ünnepséggel tisztelte meg az érte oly sokat dolgozott lelkipásztorát. A székely közbirtokosság elnöke egy tömör mondattal, de klasztrikus érveléssel üdvözölte: „A templomot és iskolát, valamint eddig, ezután is támogatjuk és nem hagyjuk el”. Ennél szebb, értékesebb üdvözlést, ígéretet kisebbségi sorsunkban nem mondhat magyar ember.

A hadbíróóság kilenc évre ítelt egy betörő katonát

Kolozsvárról jelentik: Néhány héttel ezelőtt Nagyváradon az egyik külterületi mulatóban letartóztatták Egri Bálint 28 éves mechanikust, aki a kolozsvári 83-ik gyalogezredtől szökött meg Katona Pál nevű társával. Előbb azonban feltörték az ezred fegyverraktárát és három revolvert, százhatvan drb. töltényt vettek magukhoz, majd 25-ére virradó éjszakán a kolozsvári állomás épülete előtt megegyeztek egy Muradin nevű sofőrrel, hogy Bács községbe fuvarozza őket. A község határában a két szökevény fegyverrel kényszerítette a sofőrt, hogy fokozott gyorsasággal szállítsa őket Nagyváradra. Csucsánál kifogyott a benzinjök. Akkor a hideg téli éjszakában levetkőztették a sofőrt és autójával együtt az utfélen hagyták. Így időt nyertek a menekülésre, de Katona Pál Csucsánál elvált bűntársától. Egri Bálint a következő éjszaka Reich József nagyváradi szénsavgyáros laká-

sára álkulccsal behatolt s a hálószoba ruhásszekrényét felfeszítve, negyven-ezer leit és százezer lei értékű külföldi valutát rabolt, de még azon az éjszakán egyik külterületi mulatóban illuminált állapotban letartóztatták. Katona Pálnak azonban nyoma veszett.

A kolozsvári hadbíróóság Stefan Nicolae hadbíró ezredes elnöklete alatt ma délután Egri Bálintot szökés, kétrendbeli betörés és gyilkossági szándék büntette miatt, kilenc évi fegyházra ítélte. Egy Lud Vasile nevű katonát, aki Egri Bálint és Katona Pál részére annak idején kimaradási engedélyt hamisított, 8 hónapi börtönre, Miklós Gábor káplárt és Jebeler Aurel közlegényt, akik a szökés éjszakáján szolgálatot teljesítettek s a vád szerint tudomásuk volt a hamisított kimaradási engedélyről, egyenként három hónapi börtönre ítelték.

Brassónak 59.234 lakosa van. Az Erdélyi Lapok egyik legutóbbi számában ismerteti a nagyobb erdélyi városok lakosságának számát. A legújabb statisztikai adatok szerint Brassó város lakóinak száma nem 56, hanem 59.234, vagyis az országnak nagyságára nézve 13-ik városa, mely 6484 lakóházból áll. A megye összlakosságának száma 164.946, vagyis aránylag kis megye még most is, mely a rangsorban az 53-ik helyet foglalja el. A város lakói nemzetiségi megoszlás szerint hozzávetőleg 23 ezer magyar, 20 ezer román, 12 ezer szász, 2500 zsidó, 1300 német, 1000 más nemzetiségű.

A munkanélküliséget akarják kihasználni a kommunisták. Temesvárról jelentik: A sziguranca tudomására jutott, hogy a kommunisták újból mozgolódnak. Amióta itteni vezetőik különböző jogcímen le vannak tartóztatva, csak hébe-hóba volt ilyesmi észlelhető. Most újból szervezkedni igyekeznek és erre a nagy munkanélküliséget s a vele járó éledeletlenséget használják fel. A sziguranca megindította a nyomozást a szervezők kipuhatolására. Azt is megtudta a rendőrség, hogy a kommunisták újabbán taktikát változtattak. Az egyes városokban nem odaváló, helyi emberekkel dolgoztatnak, hanem mindig idegen városbelieket küldenek ki, akiket az illető rendőrség még nem ismer.

Argetoianu a németek és magyarok iránti barátság vádjá alatt. Pertinax nagyon erős szavú és tekintélyes politikai író Franciaországban. A mi pénzügyminiszterünk párisi látogatásával kapcsolatban az a Pertinax az Echo de Paris című népszerű lapban éles támadást intéz a jelenleg Párisban tartózkodó román pénzügyminiszter ellen. Argetoianu Pertinax szerint, németbarát politikai multijával válik ki a román politikuskok közül, aki még 1828-ban kijelentette a Frankfurter Zeitung egy munkatársának, hogy semmi kifogása nincs az Anschluss ellen. Mint pénzügyminiszter, Argetoianu nyomban hivatalbalépése után érintkezésbe lépett a Dresdner Bankkal, amellyel évek óta szoros kapcsolatot tart fenn s onnan kért utasítást, hogy a pángermán törekvésekkel szemben milyen magatartást tanúsítson. Egy másik elterjedt francia lap, a Petit Parisien is tiszta helyzelet kíván teremteni politikai téren, mielőtt Románia kölcsönkérését tárgyalás alá vennék. Tisztázandónak tartja Románia viszonyát Németországgal. A román népnek elvben meg kell adni minden segítséget, de csak akkor, ha az ország ügyeit politikailag megbízható kormány vezeti.

A Magyar Párt bűnvádi feljelentést tett a választási elnök ellen. Kolozsvárról jelentik: Ismeretesek azok a visszaélések, amelyeket a legutóbbi országos választások idején egyes hatóságai személyek, különösen a Székelyföldön elkövettek s amelyek azzal az „eredménnyel” jártak, hogy például a szintiszta Udvarhelymegyében a Magyar Párt részéről csupán a listavezető gróf Bethlen György jutott mandátumhoz. A parlamenti igazolásnál hiába történtek felszólalások az erőszakos választások ellen, a kormányt támogató képviselők vita nélkül erősítették meg a mandátumokat. A Magyar Párt udvarhelymegyei tagozata azonban nem tért napirendre minden visszaélés fölött és az egyik választási elnök, Marian G. Mohanu járásbíró ellen bűnvádi feljelentést tett az ottani törvényszéknél. A törvényszék az ügyben január 27-re tüzte ki a főtárgyalást, amely elé a magyar közönség nagy érdeklődéssel és várakozással tekint.

A vérvizsgálat kiderítette a bukaresti kettős gyilkosság tetteseit. Bukarestből jelentik: Ismeretes, hogy Bukarestben a Grivite-uca 431. szám alatt meggyilkolták Serban nagyvágó nejét és magyar származású hétéves nevelt leányát. A rendőrség kezdetül Serban alkalmazottai között kereste a tetteseket és analizáltatta az alkalmazottak ruháit. Felea nevű suhanc ruháján állati vérnyomok mellett emberi vérnyomokat is találtak. Felea bevallotta, hogy tényleg ő ölte meg az asszonyt, bosszúból. Egy társával együtt behatolt a lakásba s miközben társa a leánnyal végzett, ő nyolc kézzurással az asszonyt ölte meg. Más két társuk ezalatt a ház előtt örködött. A lelketlen gyilkost letartóztatták.

Kegyrtárgyak, templomi és egyházi lobogók és zászlók, összes egyházi paramentumok és felszerelési tárgyak

legjobb beszerzési forrása a

MISSIO kegyrtárgyüzlete és egyházi műipari vállalata TIMIȘOARA (Püspöki palota)

KÖZGAZDASÁG

Seregszemle az elsodort gazdasági élet frontján

Irta: Dr Debrezzy Béla

Az Auboin és Kauffmann utján világgá bocsátott hivatalos és nem hivatalos megnyilatkozások dacára válságos gazdasági helyzetben vagyunk. Valóságos helyzetben, amelyet letagadni, szépítgetni eredményesen nem lehet.

Mindannyian látjuk, hogy az anyagi leromlásnak mély pontjánál járunk, oly mélyen, hogy a további romlás már csak az összeomlás szavával volna jellemezhető.

Az egészséges, sőt a kevésbé egészséges gazdasági élet kritériumai a javak termelésének meg nem szakadó munkája, a termelt javak meg nem szűnő forgalma, a javaknak a termeléssel arányos fogyasztása s mind ezek utján az emberi szükségletek normális kiegyenlítése.

A fejlettebb gazdasági rendszerrel mindeme gazdasági életjelenségek eszke az egészséges östermelés, a versenyképes ipar, a tévény kereskedelem. Ezeknek előfeltétele pedig a fizetési eszközök kellő mennyiségének, a pénznek birtoka — s tul a pénzen a bizalom — a hitel, amely tőkével nem bíró egyének részére is lehetővé teszi a termelés munkájába, a forgalomba való bekapcsolódást s lehetővé teszi magát a megélhetést.

S mit látunk?

Az adósságok és magas kamatok östermelésünket — kis földműves munkáját éppen úgy, mint a nagybirtokosát — tönkretették, mert a mezőgazdasági hozadék lecsökkenése még csak a kamatok hordozását sem teszi lehetővé. Még kevésbé a tőke visszafizetését s abszolúte nem a megélhetést.

Nagy östermelő tömegeink fogyasztóképesége e miatt a minimum alá szállva, ipari termelésünk nem kaphatja meg a maga szükséges piacát, az ipari cikkek elhelyezési lehetőségét. A gazdálkodók tömegének fizetési képtelensége ezen a réven életképtelenné tette az ipart. S velük együtt tönkrement a termelés és fogyasztás közötti ut fáradságos munkáját és kockázatát hordozó kereskedelem is.

Nem kell bizonyítanunk, hogy a festett kép reális valóság. Mindannyian osztályos társak vagyunk a gazdasági betegség nyomorúságainak hordozásában s közvetlenül tudjuk, hogy a képtelenséggel határos már az élet terheinek viselése.

A nyomor, a nélkülözés, az erőt meghaladó küzködés mégis elviselhető volna, ha volna bizalmunk a jövőben. Ha látnók, ha éreznők, hogy valahol utban van, közeledik a jobb jövőt biztosító megoldás. Hisz az emberi energia időlegesen egy végső erőfeszítéssel nem képzelt mértékre fokozható, de az időlegesen tulfeszített ideg és izomrendszer elernyed s minden munkára képtelen lesz, ha az erőfeszítés időbeli határai túlhoszra nyulnak.

Sajnos, nem látjuk a kivezető utat. A változt helyzet — legalább is mi így látjuk — nemcsak a jelent teszi elviselhetetlenné, hanem a jövő jobb lehetőségét is.

A gazdasági élet tényezői, a tőke, a bizalom, amelyeken a jövőnek kel-

ne felépülnie — feladták a maguk hivatását. A bankbukásoktól megriadt effektív tőketrezorok és falusi fiókos szekrények sötét mélyében ténlenül rejtőzök, vagy a még riadtabb bankok pénztárában hever — egyetlen feladatának azt tekintve, hogy elhárítsa a betevők netáni új rohamát. A betétes nem bizik a bankban, amint-hogy egyik bank sem bizik a másikban. E miatt az effektív pénz legjelentősebb része gazdaságilag terméketlenné vált.

A kötvényekre, váltókra s egyéb obligációkra kihelyezett tőke a fizetési képtelenné vált földműves és birtokos, kereskedő és iparos kezén a kényszerű „stíllhalte” helyzetében a visszafizetés lehetősége nélkül van elvesztálva, terményben vagy áruban van lekötve.

Az a tőke pedig, amely mozgékonyt megőrizte, amely még mindig alkalmas a gazdasági élet verkeringésébe való bekapcsolódásra, hitét veszítve az adósságban, a vállalkozások rentabilitásában, óvatosan visszavonul, mert a saját létét öncélnak tekintve, nem hajlandó a fokozott kockázat viselésére.

Hozadék hiányában, forgalom nélkül, a tőkék lekötöttségével, a hitel alapjául szolgáló bizalom megszűnte mellett nem látjuk a lehetőségét annak, hogy a gazdasági élet a közel jövőben normalizálódhassék. Hisz a mai kapitalista rendszer merőben a mozgékony, fluktuáló tőkére, a bizalom alapuló hitelre van felépítve. A tőke mozdulatlansága, a hitel megvonása éppen ezért a mai gazdasági rendszer öngyilkosságával azonos hatású.

(Folytatjuk.)

Az Erdélyi Kiskereskedők Szövetsége állást foglalt a levelezőlap-adó ellen

Brassó. (Saj.tud.) Mint ismeretes a kormány azzal a tervvel foglalkozik, hogy az országban forgalomban levő és kerülő összes képes levelezőlapokat megadóztatja.

A megszavazott törvény, mely váratlanul érte az összes kereskedőket, leginkább a Brassóban székelő Erdélyi Kiskereskedők Szövetségét érinti, mert tagjai között vannak olyan kereskedők is, akik raktáron mintegy százezer képeslapot tartanak. A törvény szerint minden lap lebélyegzendő és minden lap után 5 lei fizetendő. Már most honnan szedjen elő a könyv- és papírkereskedő 50 ezertől félmillióig terjedő összeget, hogy készletét lebélyegeztethesse? Kinek van ma annyi felesleges, nem kamatozó befektethető pénze? A kereskedők szerint a törvény végrehajtása lehetetlennek látszik. Nem beszélve a technikai nehézségekről, ki vannak téve annak a veszélynek, hogy a közönség nem fog löbb képeslapot vásárolni.

Az Erdélyi Kiskereskedők Szövetsége nemrég gyűlésen foglalkozott a kérdéssel s elhatározta, hogy memorandummal fordul az ipar- és kereskedelemügyi miniszterhez, azonkívül állásfoglalásra hívja fel az ipar- és kereskedelmi kamarákat, valamint más szerveket is. A képeslap árusítással foglalkozó kereskedők elhatározták, hogy ha valóban életbe lép a törvény, úgy lemondanak a képeslap árusításról.

A Krausz-Moskovits Ipartelepék R.-T., amelynek Nagyváradon is gyára van, Budapesten megtartotta tizenegyedik rendes közgyűlését dr Moskovits Miklós elnök-igazgató einöklete alatt s az 1930—31. üzletévre 6 pengő osztalék kifizetését határozta el.

A vasárnapi és ünnepi áruforgalom megszűntetése a CFR. vonalain. Bukarestből jelentik: A lényegesen megcsappant áruforgalomra tekintettel a CFR. vezérigazgatósága az áruforgalomban különféle korlátozásokat tervez. Tervbe van véve a kevésbé frekvenciált vonalakon az áruforgalom megszűntetése, valamint oly intézkedés is, mely szerint vasárnap és ünnepnapokon tehervonatokat egyáltalán nem indítanak.

Temesvárott emelkedtek az élő állat árai. Temesvárról jelentik: Még a legutóbbi nagy havazás idején, amikor a város ugyszólván el volt zárva a külvilágtól, a helyi piacon emelkedtek az élő állat árai és azóta tartják is magukat. A borju ára 8 leiel emelkedett úgy, hogy 18—20 leiert adják különként elősúlyban. A sertés ára 2—3 leiel ment fel 15—17 leire. Mindenesetre ezek az árak nem sokáig maradhatnak, különösen, mert amugy sincs nagy kereslet. A csehországi export teljesen megakadt s ehhez járul még, hogy Csehország az idén még nem adott ki bevételi engedélyeket. Még meg sem állapította az idei bevételi kontingenst. Tavalyról pedig alig van már bevételi engedély kézben.

Vasárnap megkezdődik a Kereskedelmi Csarnok előadásorozata. A Kereskedelmi Csarnok elnöksége már korábban elhatározta, hogy a legfontosabb gazdasági problémáiról egy előadásorozatot fog rendezni, amelyre Románia és a külföld igen kiváló előadóit hívták meg. Az előadásorozaton C. R. Mircea szenátor, dr Balkányi Kálmán, az OMKE főtitkára, dr Szőlősy Zsigmond, báró Madarassy-Beck Gyula, Comşa Ionel szenátor fognak előadást tartani. Az első előadást C. R. Mircea szenátor tartja január hó 17-én, vasárnap délelőtt 11 órakor a Csarnok disztermében. C. R. Mircea szenátor előadásának tárgya: „Románia gazdasági jövője”. A Kereskedelmi Csarnok az előadásorozatra minden érdeklődőt szívesen lát.

Csehszlovákia a „mobil” vámtarifával érzékeny csapást mért a román mezőgazdaságra. Bukarestből jelentik: Csehszlovákia hosszas előkészületek után áttért a „mobil” vámrendszerre, melynek lényege az, hogy a vámtarifa tételei a kormány tetszése szerint havonta változtathatók. A január havi gabonaimport díjai buzánál 25, árpnál 15, rozsnál 36, zabnál 33, lisztnél és egyéb mezőgazdasági mellékterméknél 50 csehkoronával emelkedtek métermázsánként a már életbe is lépett új csehszlovák vámtarifa szerint és a jövő hónapban újabb emelések várhatók. Szóval dühöng a gazdasági béke — még a kisantantállamok között is.

Gipszkőbánya

bérléket keresünk esetleg nagyobb mennyiségű gipszkövet vagonba rakva vásárolunk

Ajánlatokat „Külföldi cég” jellegre Erdős József hirdetőirodájába, Budapest, Terézkerut 35 szám alá kérünk.

SPORT

Tíz nap a Gyilkos-tó jegén Románia legjobb műkorcsolyázóinak tréningje Gyergyóban

(Gyergyószentmiklós). Lapunk olvasói, de különösen azok, kik valaha már megfordultak természeti szépségeiről messze-földön ismert Gyilkostó és környékén, érdekelni fogja, hogy a madárdaltól nyáron hangos bércek között, az égbenyúló sziklaóriások alatt milyen is az élet ilyenkor, télen.

De ennek a közleménynek az a körülmény is különös aktualitást ad, hogy ez évben látott első ízben a Gyilkostó felméterésre befagyott jege hátán korcsolyázó, művészi körökben szántó, graciózan tova suhanó és a jégkorong után szaladó, szinte repülő, bozorkányosan ügyes hokizókat, kik a ragyogó nap ultraviolett sugarai alatt, fenyvesektől lehelt ózonban szentelték az élet rábűbélből kimentett néhány napjukat a sport vidám és hasznos örömeinek.

Románia legjobb műkorcsolyázói: Horosz, Bojáki, Beke, Kiss, Jakabffy, Eltzenbaum, Novák, stb. élőkön a már veterán műkorcsolyázó és allround sportsmannal, dr. Somody Andrással, tiznapos műkorcsolyázó tréningre jöttek össze a tónál. Az ünnepek alatti olvasás dacára vigan szaladó szánakon tették meg az utat Gyergyószentmiklóstól a gyilkostói menedékházig, hol meleg barátságos otthon várt rájuk. Az Európa-szerte megenyhült időjárás ellenére sem kellett a tréninget megszakítani, mert a hegyeken ülő hatalmas hótakaró állandóan fagypontra tartotta a tó jegének tükrét is, akkor, amikor az ország valamennyi jégpályája víz alatt állott.

Az a harminc-negyven ember, ki a tréningen résztvevő, vagy még a korcsolyázók a tó jegén tanulták a plasztikus figurákat, a hegyeken rödlizt, sielt, valóban felejthetetlen emlékekkel hagyta el a Gyilkos-tavat.

S azalatt, míg a hegyek lábánál vigan folyt az élet, itt bent a városban, a mozgó vásznan szaladó az a propaganda-film, melyet a nyár folyamán a kolozsvári Foton-film készített Gyergyószentmiklós város megrendelésére a Gyilkos-tó és környékéről.

Ez a film a gyergyói bemutató után az ország minden mozgóját be fogja járni, hogy csodálatos szépségeivel gyűjtse, hívja azokat, kik a természet és az élet szépségeit még ma is mindenek fölött szeretik.

Mikor e sorokat rójuk, eszünkbe jut, hogy az Alpok sziklái alatt öt-hat-emeletes paloták hosszú sorra kacérkodnak az ég kékjével s a sziklák és jégmezők prizmaín színeire széthulló spektrum életetadó sugarai-val. Évente a tehetősek tizezrei keresnek egészséget, szórakozást, örömet és boldogságot az Alpok lábánál s teszik egyben boldoggá azt a népet is, mely a környéket lakja. Pedig nem is olyan régen, — egy-két évtizeddel előbb, — a paloták helyén ott is tehenek legeltek s a sziklagörgöttek hátán alpesi pásztorok harmónikáztak, mint ma a gyergyói nyájak óre s legfeljebb csak anynyi a különbség, hogy harmónika helyett furulyával kezében gondol babájára a székely.

Gyergyó kereset nélkül maradt, a mostoha viszonyok között különösen szenvedő népe bizakodva hiszi, hogy a batoratlanul, félve, ma még fényes gerendákból összerótt kiránduló-házaeskák, egy-két szobás kis nyaralók helyén egyszer majd alpesi méretű üdülők, tudógondozók, pánziók, sport-telepek, fürdők, napozók fognak emelkedni s az azokban lakók örömein át jólét költözik újra a gyergyói székely portákra is.

Beliöldi sporthirek

VÁRAD LEGJOBB KERÉKPÁROSA HADBAVONUL. Nagyvárad legjobb kerékpárosa, Kapallai, aki annyi dicsőséget szerzett a Kolping sportegyletnek, március havá-

bán bevonul katonának. Az elmúlt nyár folyamán minden alkalommal elhozta Temesvárról és Aradról a 100 km-es országúti versenyek aranyérmét. Egy ízben Románia kerékpárbajnoka is mögötte maradt. Érmeinek száma meghaladja a 20-at. Csaknem mind első díj. A Kolping sportegylet kiváló kerékpáros intőzője: Arnó Feri, egy vacsora keretében kívánja elbucuztatni Kapallait bajtársaitól.

HIDVÉGHY, ERDELYI ÉS MOSÁNSZKY KOLOZSVÁRA MEGY. A BKE színét a kolozsvári gyorskorcsolyázó versenyen Hidvéghy, Erdélyi és Mosánszky képviselik. A versenyt január 24-én fogják megtartani.

FELFÜGGESZTETTEK A BRASOVIA PÁLYÁT. A Romániai Labdarugószövetség legutóbbi ülésén a Brassóba küldött Bucur Bărsu jelentése alapján a Brasovia sportpályát az olimpiai adó nem fizetése miatt felfüggesztették.

OKTÓBER 2-ÁN LENGYELORSZÁG—ROMÁNIA. A Labdarugószövetség Lengyelország kérésére Lengyelország—Románia válogatott labdarugó mérkőzés dátumát 1932 október 2-ában állapította meg s ennek színhelye Bukarest lesz.

Külföldi sporthirek

MAGYAR VÁLOGATOTT CSAPAT EGYPTOMBAN. A három legnagyobb magyar profiegyület: Ferencváros, Hungaria és Ujpest együttesen téli turára készül Egyiptomba. A magyar válogatott január 30-án indul utának, 15 vagy 16 játékkal. A csapat első mérkőzését február 7-én, vasárnap vívja Kairóban. A második mérkőzés február hó 9-én, a harmadik február 12-én lesz megtartva. Valószínű, hogy Alexandriában és Port Saidban is játszik a magyar válogatott.

KEMÉNYÁLLU BOXOLÓ. Pete Latzo weltersúlyú bajnok 1924-ben ökölvívótársától a második menében akkora ütést kapott, hogy eltört az álla. Latzo nyugodtan végig küzdötte a tíz menetet, sőt a végén győzött is. Tanulhatnak tőle a mi ökölvívóink is kitartást a küzdelemben. Egy új kifinomodása még nem elégséges ok a győzelem feladására.

MAGYARORSZÁG 1932. ÉVI KORCSOLYÁZÓ BAJNOKAI. Férfi műkorcsolyázó bajnok: Vadas Márton. Hölgy műkorcsolyázó bajnok: Imrédy Magda. Páros műkorcsolyázó bajnok: Rotter Baby és Szollás László.

EZÉVBEN LAUSANNE AKARJA MEGRENDEZNI A NEMZETEK SERLEGÉT. Ez év nyarán genfi és párisi mintára Lausanne városa készül kiírni a Nemzetek Serlegét Európa bajnokcsapatai számára. Alkalm: a svájci olimpiai bizottság ünnepelni akarja a 10. olimpiai és Coubertin báró 70. születésnapját. A kontinens 15 legjobb csapatát készülnek összegyűjteni Lausanne-ban és a torna két hétig tartana. Olaszország, Csehszlovákia, Ausztria, Magyarország és Spanyolország bajnokaira feltétlenül számítanak, mert tudják, hogy enélkül a torna nem volna teljes. A rendezők azonban ismerik a nehézségeket is. Tudják, hogy júniusban még sok ország nem fejezte be bajnoki küzdelmeit és így komoly akadályokba ütközik a bajnokcsapat megjelenése a genfi tó partján. Egyelőre tehát csak a terv és a jószándék van meg. Hogy sikerül-e a torna, azt még nem tudni.

ANGOL LABDARUGÓ VÁLOGATOTT MEGY BUDAPESTRE. A magyar labdarugószövetség elhatározta, hogy ez év május vagy június havában lehozzák az angol válogatott csapatot Budapestre. A meghívást már el is küldték az angol labdarugó szövetség főtitkárnak, aki megállapítja a mérkőzés időpontját.

MENNYIT KERES A JÓ EURÓPAI ÖKÖLVÍVÓ AMERIKÁBAN? Meghalt Tex Richard és az aranykorszaknak vége! A csillagászati számokkal vetekedő díjaknak beborult immár! Ilyen és ehhez hasonló felkiáltásokkal már sokan tértek vissza Amerikából, még hozzá eredménytelenül. A legélénkebb cáfolat erre a francia légsúlyú bajnok, Kid Francis szolgáltatta, aki nemrégiben tért vissza Amerikából, ahol 18 hónapig tartózkodott. Ez alatt az idő alatt 24.900 dollárt keresett. Mikor a francia újságírók megkérdezték, milyen odaát az ökölvívók sorsa, a következőket mondotta: „Tény az, hogy a nagy díjak ideje lejárt. A gazdasági válságot odaát is érzik. Olyan versenyző, aki azelőtt 3000 dolláron alul nem lépett a kötelek közé, ma a harmadrészéért is szívesen mérkőzik. Ezek a versenyzők átlagban 800—1200 dollárt kapnak egy-egy mérkőzésért. Én egyike voltam azoknak, akik Carnera után a legjobbat kerestek. Általában az európaiak közül csak azok boldogulnak odaát, akik tényleg tudnak valamit. A középszerűek és tehetségtelenek részére befelegzett”. 24.900 dollár! Még hivatalos kurzuson átszámítva is igen tisztességes összeg!

RÁDIÓ

CSÜTÖRTÖK, JANUÁR 14.

BUKAREST. 12: Gr. 15: Gr. 17: Dinicu-zkar: Könnyű és román z. 18.10: Dinicu-zkar. 19.40: Német szerzők E. példakkal. 20.15: Munteanu énekesnő Bock-dalokat ad elő. 20.50: Szimf. hgv. Jora vezényletével.

BUDAPEST. 9.15: Gramafon hangverseny. 9.50: Hírek. 11.10: Nemzetközi vízjelző szolgálat. Vízállásjelentés magyarul és németül. 12: Déli harangzó az Egyetemi templomból, időjárásjelentés. 12.05: Czicza József és cigányzenekarának hangversenye. Közben 12.25: Hírek. 1: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés. 2.45: Hírek, élelmiszerárak, piaci árak, árfolyam hírek. 4: Kubán Endre meséi. Felolvasa Beöthy Baba. 4.45: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés, hírek. 5 A m. kir. Földművelésügyi Minisztérium rádióelőadássorozata. Zucker Ferenc kir. vegyész: „A termőtalaj”. 5.50: A rádió házi-kvartettjének hangversenye. 6.50: Angol nyelvtanítás (J. W. Thompson. 7: A Malesiner jazzzenekar hangversenye egyand Tibor énekszámával. 8: Ottlik György francianyelvű előadása: „Revue mensuelle de politique internationale”. 8.50: Az európai műsorcsere-sorozatban a jugoszláv rádióállomások műsorának közvetítése. Utána kb.: 10.50: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. Majd: A Royal-szálló cigányzenekarának és argentinai tangobandjének hangversenye.

BÉCS. 11.50: Cerda-zenekar. 12.40: Gramofon. 15.10: Alpesi dalok, gramofon. 15.20: Gyakorlati tanácsok háziasszonyoknak. 15.30: Sántha János (basszus) és Schmidt Jaro (hegedű) hangversenye. 15.55: Kis kalandok. 17: Saljapin-lemezek. 18.05: Egy riporter élményei. 18.50: A modern és régi művészet. 19.25: Népszerű zene. 20.40: Perutz Leó: Nevet a hold c. novellája. 21.20: Haydn-vonósnégyesek. 1. G-dur; 2. B-dur. 22.15: Kávéházi tánczene.

RÓMA. 17.50: Barata szoprán áriaestje. 17.45: Könnyű zene. 20: Gramofon. 21: Szimfonikus hangverseny. Vez. Lualdi.

PÉNTEK, JANUÁR 15.

BUKAREST. 12: Gr. 15: Gr. 17: Rzkar. 20.10: Rzkar. 19.40: Gr. 20: Verdi: Aida gr-on.

BUDAPEST. 9.15: A Budapesti Koncert Szalonzenekar hangversenye. Közben: 9.50: Hírek. 11.10: Nemzetközi vízjelzőszolgálat. Vízállásjelentés magyarul és németül. 12: Déli harangzó az Egyetemi templomból, időjárásjelentés. 12.05: Hangverseny. Közreműködnek: Némethy Anna (ének) és Pázmán György (zongora). Kísér: Polgár Tibor. Közben: 12.25: Hírek. 1: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés. 2.45: Hírek, élelmiszerárak, piaci árak, árfolyamhírek. 4: „Két régi magyar színész” (Szentgyörgyi. Várady). Heltai Nándor előadása. 4.45: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés, hírek. 5: Bura Károly és cigányzenekarának hangversenye. 6.15: Gyorsíró tanfolyam (Szlabey Géza). 6.45: Gramofonhangverseny. 7.50: Drechsler Ottó németnyelvű előadása: „Die Entwicklung der ungarischen Anekdote”. 8: A Mándits-szalonzenekar hangversenye. 9: Kiss Ferenc előadójestje. 9.45: Pontos időjelzés, hírek, időjárásjelentés. 10: Szatmári Tibor zongoraversenye. 11: Toll Árpád és Jancsi cigányzenekarának hangversenye a Kovacevics-étteremből.

RÓMA. 5.50: Brunetti szopránénekesnő dal-estje. 5.45: Könnyű zene. 9.00: Offenbach: Bocaccio című háromfelvonásos operettje.

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetések díja szavankint 3 lei, vastagabb betűvel 6 lei. Legkisebb apróhirdetés ára 30 lei. Allátkeresőknek 33 százalék kedvezmény

Leghorn és Rhode Islandi keltetőtojások, darabként Lei 8, napos csibe Lei 20. — Csomagolást és fuvarát külön számítom. — Vételár fele rendeléskor, fele utánvétellel. Erdekldésekhez válaszbélyeg mellékelendő. „Lujza” fajaromfi-farm St. Gheorghe (Sepsiszentgyörgy) judejul Treiscaune.

Gyermektelen házaspár a sekrestyési teendőkben egészen jártasok ajánlkoznak sekrestyének és harangozóknak. Megkeresések a Gheorgheni plébániához intézendők.

Eladó 7 komplett lakásos magas földszintes uriház 32 méteres gyönyörű uccafronttal, szép nagy szobából álló lakással, mérsékelt bérek mellett 100.000 Lei tiszta haszonnal olcsón eladó. Kortsmáros László, Kórház-ucca 13. Telefon 85

Eladó központban, a város legfrekváltabb részén kétemeletes nagyjövövedelmi modern bérpalota elsőrendű lakásokkal, üzletekkel. Jövedelme már redukált bérek mellett évi 580.000 lei. Ara 3.500.000 lei. Prima alkalmi vétel. Kortsmáros László, Kórház-ucca 13. Telefon 85 3

Eladó magas földszintes, eszlingeni redőnyös 4 szobás fürdőszobás uriház mosókonyhával és még 2 egyszobás komplett lakással együtt 380.000 leiert. Kortsmáros László, Kórház-ucca 13. Telefon 85. 4

A télisportok főszezonját eljűnk, ne felejtse el tehát korcsolyákat, skitalpakat és rödlit a legnagyobb vállalatban és a legolcsóbb áron Papp Lajos „Unicum” áruházában szerezhet be. Ugyanott a Mokos kelmefestő és vegytisztítógyárnak főlevelepe. Oradea. Bul. Reg. Ferdinand 4. 21

Eladó nagyon jókarban levő emeletes bérház 8 szép lakással a belvárosban 160.000 Lei bérjövödelemmel. Kitiűnk alkalmi vétel. Kortsmáros László, Kórház-ucca 13. Telefon 85.

Jótállás mellett órákat és ékszereket olcsón árúsítok. Órákat jól és olcsón jótállás mellett javítok

TISZAY
Teleky-ucca 9.

Megnyílt a gyorstalpaló!

Nagy Sándor ucca 4.

Férfi talpalás . . . 55
Női talpalás . . . 45
Gyermek talpalás . 30
Férfi sarok 20
Női és gyerek sarok 12
Hócipők invitását is vállaljuk
A feldolgozott anyagért garanciát vállalok!

Husfűstölést garancia mellett vállal Dobai, Bem-ucca 13 16

A jó bornak nem kell cégér kaphat abból olcsó pénzért: Nyárfa uccán Jelineknél. 12

A Népszövetség Hanga Str. Alexandri (Teleki-ucca) 47 sz. és Str. Victoriei (Kolozsvári-ucca) 92 sz. üzleteit eladja. Feltételek meg tudhatók az irodában, Károly király-ucca 5 sz. alatt, Kath. Kör épület.

Elsőrangú női és gyermek ruha varrónő címe Körös-ucca 46 Lőfkovitz 18

A Gheorgheni, jud. Ciuc, Tejszövetkezet ajánlja aranyéremmel kitűntetett legfinomabb havasi teáját napi piaci áron. — Utánvétellel küldjük.

Keresünk magas jutálékkal esti és nappali árusításra komoly újságárusokat. Jelentkezni a kiadóban. 15

Részletre olcsón vásárolhat Andriskánál Körös-ucca 19. 17

Eladó sürgősen világos fenyő fél-hálószoba bútor. Szőlőtelep-ucca 17. Moka Györgynél.

Sok ezer ember olvassa az Erdélyi Lapokat, ha venni, vagy eladni akar: hirdessen benne. 14

Házhoz ajánlkozik elsőrangú vasalónő. Kemény inget és gallért is vasal. Címe öv Szemesné, Damjanich-ucca 1/a. 11

Perzsaszőnyegek, szvetterek, sapkák készítéséhez a legfinomabb külföldi fonalak dekája 3 lei Székelynél, Royallal szemben.

Vennék használt férgementes modern háioszobabútor. Cím a kiadóban.

Központi tejüzemben állandóan friss tejtermékek kaphatók Kossuth Lajos ucca 22. 19

Páramontírozást igen olcsón vállalok. Lukácsné, Beóthi Odón-ucca 41.

Editura Presei Române de Specialitate
Román Szaksajtóvállalat
BUCUREȘTI, I

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Erdély és Bánát részére
Cluj, Str. Gării 1

Saját kiadványai:

„**FIERUL**”

Vasipari, vaskereskedelmi és az összes rokonszalmák érdekeit felölelő szaklap.

„**BURSA AUTOMOBILELOR**”

Az automobilkereskedelem, valamint az összes rokonszalmák érdekeit felölelő független lap. Románia legnagyobb és legterjedelmesebb román, magyar és német nyelvű autólapja. Mindenütt elterjedve.

„**OROLOGIUL**”

A Romániai Ékszerészek, Óráskok és Rokonszalmák Országos Egyesületének hivatalos lapja.

Mutatványszámokat és hirdetési ajánlatot kívánatra díjtalanul küldünk!

Kérjük előfizetőinket,
hogy vásárlásnál hivatkozzanak lapunk hirdetéseire.

Hirdessen az **ERDÉLYI LAPOK**-ban!

Szent László Könyvnyomda Részv.-Társ.

Oradea (Nagyvárad)
Str. Reg. Carol II. 5.

Ujonnán berendezett könyvnyomdánk jutányos árak mellett elvállal mindennemű könyvnyomdai munkát ízléses kivitelben.

Könyv * plakát * ujság